Kraški obrobnik

GLASILO OBČINE SEŽANA | LETNIK XXVII | ŠTEVILKA 2 | MAREC 2025| TISKOVINA | POŠTNINA PLAČANA PRI POŠTI 6210

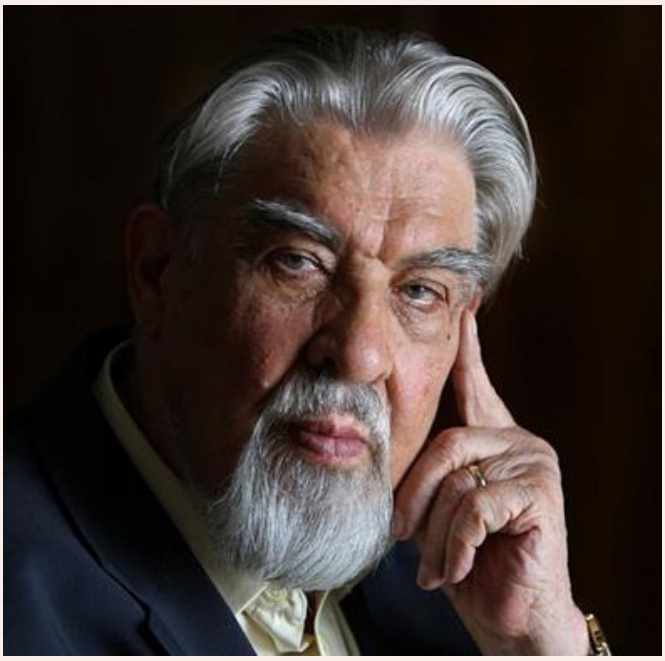
OBČINA SEŽANA

IZ VSEBINE:

- Vlada RS je leto 2026 razglasila za Kosovelovo leto
- Pregled opravljenega dela v letu 2024 po krajevnih skupnostih
- Objavljen javni razpis za prijavo projekta LAS Krasa in Brkinov

Vabilo k soustvarjanju našega kulturnega praznika

Kulturni praznik Občine Sežana je priložnost, da izostrimo lastne vrednote v izzivov polnem svetu. Je tudi priložnost, da se javne ustanove, organizacije in posamezniki predstavite naši skupnosti v vsej svoji pestrosti in raznolikosti.
Letošnja dogajanja bodo potekala med 18. marcem in 27. majem, posvečena bodo tako Srečku Kosovelu kot tudi Cirilu Zlobcu, katerega stoto obletnico rojstva bomo obeležili letos.
Ciril Zlobec je od dvoma in upanja prehajal v ljubezen. Iskal je smisel samega sebe in seveda družbe preko ljubezni do sočloveka.
Vabimo vas k soustvarjanju našega kulturnega praznika. Prosimo, da nam na elektronski naslov rafael.voncina@sezana.si sporočite, katere dogodke in prireditve pripravljate, skupaj s podatki za stik, poimenovanji dejavnosti in krajšimi vsebinskimi opisi ter seveda termini in lokacijami izvedbe. Občina Sežana bo zbranim dogodkom zagotovila obveščanje javnosti.

Kraški obzornik

Izdala:
Občina Sežana

Odgovorni urednik:
Miha Obid Ravbar

Namestnica odgovornega urednika:
Ivica Podgoršek

Uredniški odbor:
David Terčon, Bojana Škabar, Klementina Križman, mag. Peter Štoka, Olga Knez

Lektorica:
mag. Magdalena Svetina Terčon
(razen oglasnih sporočil)

Grafično oblikovanje:
XOD, filmska in video dejavnost, Lucija Uršič, s. p.

Tisk:
Grafika Soča, d. o. o.

Število izvodov:
5350

Glasilo je vpisano v Razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za kulturo RS, **pod zaporedno številko 388.**

ISSN 2536-3832

Informacije v zvezi z izdajo občinskega glasila dobite na tel. št.: 05 73 10 129, e-mail: glasilo@sezana.si, **Helena Race.**

Fotografija na naslovnici:
David Terčon

Glasilo si lahko ogledate v e-obliki na:
www.sezana.si - Kraški obzornik

Pred vami je druga številka Kraškega obzornika letošnjega letnika, ki vas ponovno popelje na potovanje po krajevnih skupnostih v občini Sežana. Če nas je v prejšnji številki na naslovnici pozdravil detajl kamnitega okna in stopnic Komunske kašče v Križu – kot poklon stavbni dediščini naših krajev –, nas tokrat nagovarja suhi zid iz Štorij. Simbol kulturne krajine, ki so jo skozi stoletja oblikovale pridne roke, in veščina, ki jo danes varuje Unescov seznam nesnovne kulturne dediščine.

Tako kot suhi zidovi povezujejo kamen s kamnom, povezujejo tudi krajevne skupnosti preteklost s sedanjostjo. V tej številki lahko preberete več o aktualnih investicijah po krajevnih skupnostih, ki oblikujejo prihodnost naših krajev, hkrati pa s tem nadaljujemo širšo zgodbo – v prihodnjih izdajah bomo v sliki in besedi raziskovali še druge skrite in manj znane kotičke naše občine, spoznavali njihovo preteklost ter se ozrli v prihodnost.

Kraška pokrajina je mogočna, a hkrati krhka. Njena kulturna in naravna dediščina je dragocena vrednota, ki jo soustvarjamo vsi – s skrbjo, spoštovanjem in prizadevanjem za njen obstoj.
Vabljeni k branju!

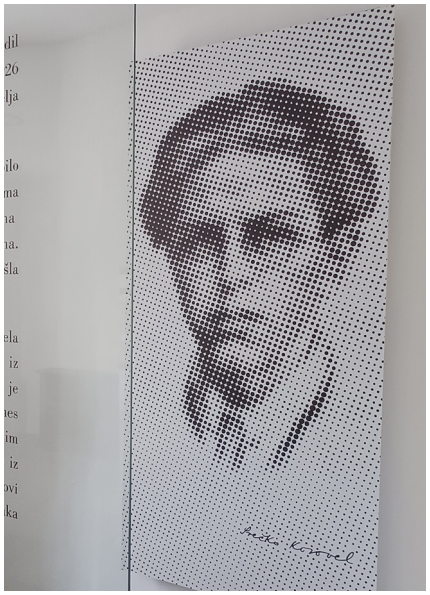
Miha Obid Ravbar, odgovorni urednik

OBVESTILO AVTORJEM:
Prosimo vas, da nam vse prispevke in fotografije pošiljate na elektronski naslov **glasilo@sezana.si**. Rok za oddajo gradiva za naslednjo številko je 23. 3. 2025. Članki naj obsegajo največ 2000 znakov s presledki, vsebovati pa morajo naslov članka ter ime in priimek avtorja oziroma avtorjev besedila in fotografij. Fotografije morajo biti v jpeg formatu, ustrezne ločljivosti (300 dpi, najmanjše velikosti 1 MB in ne večje od 3 MB), neobrezane in neoblikovane. Uredniški odbor si pridružuje pravico do zavrnitve neprimernih prispevkov, do spreminjanja besedila v smislu lektoriranja, krajšanja in združevanja prispevkov ter pravico do obdelave poslanih fotografij. Z oddajo gradiva se pošiljatelj strinja z njegovo objavo.

Leto 2026 bo v znamenju Srečka Kosovela

Leto 2026 bo Kosovelovo leto, je 13. februarja 2025 razglasila Vlada Republike Slovenije. S tem bo obeležena 100. obletnica njegove smrti. Občina Sežana je predlog za razglasitev Kosovelovega leta Ministrstvu za kulturo podala že v preteklem letu. Priprave na Kosovelove obletnice, tako rojstva kot smrti, pa so se pričele že v letu 2022 z ustanovitvijo neformalnega Odbora za pripravo Kosovelovih prireditev, ki ga sestavljajo lokalni deležniki, povezani s kulturo.

V letu 2024, ob 120. obletnici rojstva pesnika Krasa, je Občina Sežana sprejela Odlok o kulturnem prazniku, ki je posvečen spominu na Srečka Kosovela in ga praznujemo 18. marca, na dan njegovega rojstva. Osredni dogodek kulturnega praznika je bila predstava Vlak št. 123 v bodočnost, ki je nastal v sodelovanju s Kosovelovim domom Sežana in Slovenskim stalnim gledališčem iz Trsta.

Sicer pa je Kosovelova dediščina med Sežano in Tomajem na edinstven način povezana v sklopu projekta KONStruk-TURIZEM, ki ga je Občina Sežana že v letu 2023 prijavila na Javni razpis za sofinanciranje vlaganj v javno in skupno turistično infrastrukturo in naravne znamenitosti v turističnih destinacijah na Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo. Vsebina projekta je nastala v sodelovanju z vsemi javnimi zavodi in organizacijami, ki nosijo ime Srečka Kosovela, ter posameznimi ponudniki, ki interpretirajo Kosovelovo dediščino.

Projekt, ki bo trajal do oktobra 2025, je idealna priložnost za obeležitev Kosovelovega leta 2026. Ob zaključku projekta in začetku praznovanja leta 2026 bo Kosovelova domačija v Tomaju preurejena v za obiskovalce zanimiv muzej. Odprtje prenovljene domačije je predvideno ob 100. obletnici Kosovelove smrti.

Občina Sežana namerava osrednjo prireditev ob Kosovelovem letu pripraviti v Kosovelovem domu Sežana. Poleg osrednjega dogodka pa si želimo, da prireditve in obeležitve organizirali tudi v drugih krajih po Sloveniji in v zamejstvu, ki so na različne načine povezani s Kosovelom. Občina Sežana se povezuje in dobro sodeluje tudi s pobratenimi in partnerskimi občinami, ki Kosovela že dobro poznajo in ga tudi interpretirajo in ki bi se prav tako želeli vključiti v Kosovelovo leto. Različne Kosovelove akcije bodo izpeljane tudi v sodelovanju z vrtci, osnovnimi šolami, Šolskim centrom Srečka Kosovela ter Višjo strokovno šolo Sežana in društvi.

Pomemben del praznovanja bo tudi osrednja slovesnost ob 15. septembru, dnevu priključitve Primorske k matični domovini, ki jo bo leta 2026 gostila Občina Sežana in bo prav tako v znamenju Srečka Kosovela. Ob 100. obletnici smrti Srečka Kosovela namerava Občina Sežana v sodelovanju s Pošto Slovenije izdati tudi priložnostno poštno znamko. Na Banko Slovenije pa je bila že vložena pobuda za izdajo priložnostnega kovanca.

Kot so zapisali na Ministrstvu za kulturo, bo Kosovelovo leto priložnost za krepitev prepoznavnosti tega izjemnega pesnika in njegovega vpliva na slovensko ter širšo evropsko kulturno dediščino. Ministrstvo za kulturo bo v sodelovanju z javnimi zavodi, skladi in agencijami pripravilo programe, posvečene Kosovelovi literaturi in njegovemu kulturnemu izročilu.

Zvorničani v Sežano prinesli sonce

V sklopu 35. sejma turizma Alpe-Adria je Turistična zveza Slovenije v sodelovanju z Zavodom RS za šolstvo in Centrom RS za poklicno izobraževanje organizirala 22. mednarodni festival Več znanja za več turizma. Letošnja tema festivala, T&T: TRADICIJA V TRENDU, se je osredotočala na vlogo umetnosti in kulture v turizmu, kar sovpada z nosilno temo slovenskega turizma za leti 2024 in 2025, ki jo je opredelila Slovenska turistična organizacija.

Kot že vrsto let zapored, so dijaki in mentorji Srednješolskega centra Petar Kočić iz Zvornika v sklopu predstavitve na sejmu obiskali tudi Sežano. Goste iz prijateljske Občine Zvornik so na sedežu Občine Sežana sprejeli župan Andrej Sila, podžupanja Vanja Jelen in občinska svetnica Radica Slavković.

Po uvodnih pozdravih in predstavitvi Občine Sežana ter Krasa so si gostje ogledali videorazglednico o lokalnih značilnostih in znamenitostih, nato pa so se v sproščenem vzdušju pogovarjali o nadaljnjem povezovanju. Strinjali so se, da je partnerstvo med šolskima centroma iz Zvornika in Sežane že davno preseglo zgolj projektno sodelovanje. Ob podpori obeh občin se je razvilo v trdno prijateljstvo, ki traja že 17 let. To dolgoletno povezovanje prinaša bogate izkušnje in omogoča dijakom izmenjavo znanja ter spoznavanje kulturnih in turističnih posebnosti obeh regij.

Obisk je bil odlična priložnost za utrditev prijateljskih vezi in oblikovanje novih zamisli za skupno sodelovanje, ki bodo prispevale k nadaljnjim aktivnostim med Sežano in Zvornikom. Ob obisku gostov iz Zvornika je v Sežani po dolgem času zasijalo sonce, kar je simbolično odražalo toplino srečanja in moč prijateljstva, ki povezuje obe občini.

Problematika pravilnega ločevanja in odlaganja odpadkov v občini Sežana

Na februarski seji občinskega sveta je bil obravnavan in sprejet Elaborat o oblikovanju cen storitev javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki za leto 2025. Zaradi višjih cen ponudnikov za prevzem mešanih komunalnih odpadkov, nestabilnih cen za predelavo odpadkov, rasti cen življenjskih potrebščin in dviga minimalne plače se bo s 1. marcem 2025 cena storitev javne službe s 7,52 EUR dvignila na 8,21 EUR (z DDV). Svetniki in svetnice so ob tem izpostavili žgočo problematiko odlaganja in ločevanja komunalnih odpadkov v občini. Stanje je najbolj kritično na ekoloških otokih ob večstanovanjskih zgradbah v mestu Sežana.

Na Medobčinskem inšpektoratu in redarstvu (v nadaljevanju MIR) mesečno opravljajo kontrolo ločevanja odpadkov po ekoloških otokih v občini Sežana, s poudarkom v samem mestu Sežana, kjer je stanje odlaganja odpadkov slabše kot na podeželju.

Za problematične ekološke otoke je bila vzeta analiza izdanih glob v letu 2024, kjer je vrstni red naslednji:

- Cesta na Lenivec 6 in 22,
- Ulica I. tankovske brigade,
- Kidričeva ulica,
- Križ – za vaškim domom,
- Ulica Mirka Pirca.

Po statistiki so to ekološki otoki, kjer pri vsakokratni kontroli ločevanja odpadkov prihaja do kršitev oziroma izdaje glob. Velika težava je odlaganje odpadkov v zabojnike za ostale odpadke, kjer se odpadki ne ločujejo in so pomešani. Poleg tega je problematično tudi odlaganje ob zabojnikih, kar je večinoma posledica prenatrpanih zabojnikov; zabojniki pa so prepolni prav zaradi nepravilnega odlaganja.

Stanje odlaganja odpadkov je boljše v manjših krajih po občini, kjer je ločevanje dokaj zgledno, z izjemo nekaj krajev (Križ, Šepulje, Lokev …).

Ločevanje odpadkov in njihovo pravilno odlaganje je zakonska obveznost vsakega povzročitelja odpadkov v skladu z veljavnim občinskim odlokom o ravnanju z odpadki in ostalo okoljsko zakonodajo. Če odpadke dosledno ločujemo, varujemo okolje in s tem varčujemo, saj s predelavo odpadkov lahko nek izdelek recikliramo in ponovno uporabimo. Zakonsko je prepovedano tudi odlaganje komunalnih odpadkov na tla ob zabojnikih.

Kaj sodi v zabojnik za ostanek komunalnih odpadkov?

- pometnine,
- vsebine sesalnikov,
- plenice, higienski vložki, vatirane palčke, britvice,
- kuhinjske krpice in gobice,
- manjši predmeti iz trde plastike (izrabljena pisala, polomljeni dežniki, igrače),
- iztrebki malih hišnih živali,
- ohlajen pepel.

Česa ne smete odložiti v zabojnik za ostanek?

- neločenih/mešanih odpadkov,
- papirja, plastenk, plastične embalaže, pločevink, stekla,
- nevarnih odpadkov,
- kosovnih odpadkov,
- tekstilnih odpadkov,
- gradbenih odpadkov,
- avtomobilskih gum,
- biološko razgradljivih kuhinjskih odpadkov,
- zelenega odreza z vrtov,
- žarečega pepela.

Medobčinski inšpektorat in redarstvo obravnava tudi divja odlagališča odpadkov, kjer so pristojni za odložene odpadke, ki so v večini komunalni odpadki ali so odloženi na zemljišču v lasti občine. Za vse druge odpadke je pristojna okoljska inšpekcija.

V zvezi z divjimi odlagališči odpadkov občane in občanke opozarjamo, da 6. odstavek 248. člena Zakona o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 44/22, 18/23 – ZDU-1O, 78/23 – ZUNPEOVE in 23/24) določa: »Če so odpadki odvrženi ali puščeni na zemljišču v zasebni lasti, stroške odstranitve odpadkov nosi oseba, ki izvaja posest. Ne glede na prejšnji stavek oseba, ki izvaja posest, ne nosi stroškov oziroma lahko izterja vračilo stroškov, vključno z obrestmi, od povzročitelja odvrženih ali puščenih odpadkov, če policija ali inšpekcija odkrije povzročitelja odvrženih ali puščenih odpadkov na zemljišču te osebe.«

Občina Sežana bo v sodelovanju z Medobčinskim inšpektoratom in redarstvom ter Komunalo Sežana nadaljevala redni nadzor ekoloških otokov in divjih odlagališč. Prav tako bo še naprej ozaveščala in obveščala občane in občanke, predvsem v sodelovanju z upravniki večstanovanjskih stavb, in vztrajala, da je ločevanje komunalnih odpadkov nuja.

Vse občane in občank pozivamo, da nas sproti opozarjate in obveščate o kršitvah.

Sežana ima nov visokošolski program

Visoka strokovna šola za oblikovanje materialov Sežana je 5. februarja 2025 pridobila akreditacijo Nacionalne agencije RS za kakovost v visokem šolstvu (NAKVIS) za izvajanje programa. To pomeni zeleno luč za vpis študentov, ki jim bo visoka šola v Sežani vrata odprla že jeseni.

Visoka strokovna šola za oblikovanje materialov Sežana (VSOM) je pridobila akreditacijo za program Oblikovanje materialov. Gre za program prve bolonjske stopnje, traja tri leta in obsega 180 kreditnih točk. Obiskovali ga bodo lahko študenti, ki bodo srednjo šolo zaključili s splošno ali poklicno maturo. »Trenutno se vključujemo v sistem za vpisovanje študentov, ki bodo prijave lahko oddali že za študijsko leto 2025/26,« je povedal Anton Marn, v. d. dekana, ki je predstavil tudi vsebino študijskega programa. Združil bo obširna oblikovalska znanja in spretnosti, od tradicionalnih obrtniških znanj do najsodobnejših znanj, povezanih z digitalnimi tehnologijami. V prvem letniku bo vsebina za vse študente enaka, v drugem letniku pa bodo lahko izbirali med tremi usmeritvami, in sicer oblikovanje kamna, 3D oblikovanje in mikro dizajn (oblikovanje najmanjših in najdražjih predmetov).

V 1. letniku bo na voljo 36 vpisnih mest, mogoč pa bo tudi vpis v 2. letnik po merilih za prehode. Študij bo potekal v Sežani na Kraški ulici 2 in na Cesti na Lenivec 21, to je v prostorih Inkubatorja oziroma obstoječe Višje strokovne šole in njenih delavnic.

Ustanovitelj Visoke strokovne šole za oblikovanje materialov je Inkubator Sežana oziroma njegova notranja organizacijska enota – Izobraževalno razvojno središče (IRS). Kot je povedal direktor Inkubatorja Dorijan Maršič, so skupaj s strokovnim svetom IRS v visoki šoli videli priložnost za združitev tradicionalnega obrtništva in sodobne tehnologije, hkrati pa nov program ustreza potrebam trga in omogoča mednarodne povezave.

Na predstavitvi, ki so jo pripravili 13. februarja 2025, so se za velik prispevek pri oblikovanju in akreditiranju novega programa zahvalili dr. Luciji Čok, predsednici strokovnega sveta IRS. Župan Občine Sežana Andrej Sila pa je poudaril, da visoka šola, ki je nadgradnja srednje in višje šole, v kraški kamniti občini predstavlja tudi najvišje priznanje ljudem, ki kamen obdelujejo, in spoznanje, da je to umetnost. Hkrati pa nova šola pomeni izziv, da študij zaživi.

Javna dela: nadaljevanje uspešnega sodelovanja

Občina Sežana je bila ponovno uspešna s ponudbo za javna dela, kar pomeni, da se je občinska uprava okrepila z novo udeleženko javnih del. Pravzaprav ne gre za novo, temveč za sodelavko Katjo Škerlj, ki je že v letu 2024 preko javnih del opravljala delo v naši sredini.

Ob tem je udeleženka javnih del povedala: »V letu 2024 sem dobila priložnost za zaposlitev preko javnih del na Občini Sežana. V tem letu sem spoznala veliko novih sodelavcev in vsi so me lepo sprejeli. Delo mi je všeč in sem zelo zadovoljna. Namreč, delo je meni vrednota in zanj sem neizmerno hvaležna.«

V preteklem letu je po programu izvajala naloge s področja nudenja pomoči in informiranja občanov pri uveljavljanju pravic iz javnih virov. Sodelovala je pri promociji občine, tako da je bila vključena v procese priprave prireditev in drugih dogodkov v okviru občine. Bila je vključena v ekipo, ki skrbi za oddajo občinskih dvoran v najem zunanjim izvajalcem (za izvedbo delavnic, izobraževanj). Pomagala je pri obveščanju javnosti preko lokalnega časopisa. Sodelovala je pri izvajanju programov za ranljive ciljne skupine. Spoznala se je z delovanjem občine, občinske uprave in delovnih teles ter pridobila znanje z različnih področij. Sodelovala je pri pripravi različnih aktivnosti, programov in obiskov, pomagala je pri usmerjanju in osveščanju strank.

Poleg Občine Sežana bodo sedem sodelavcev v programih javnih del zaposlili v še petih sežanskih zavodih oziroma institucijah: po dva v Domu upokojencev in Zavodu za šport, turizem in prosti čas ter po enega v sežanskih enotah Centra za socialno delo in Varstveno delovnega centra ter v Območni obrtno-podjetniški zbornici Sežana. Pri zaposlitvah v programih javnih del polovico sredstev za plače zagotavlja Zavod RS za zaposlovanje, polovico pa Občina Sežana, ki ima v ta namen v proračunu predvidenih 74.128 evrov.

Župan prisluhnil gasilcem

22. januarja 2025 se je župan Andrej Sila v prostorih Občine Sežana sešel s predstavniki gasilskih enot, ki na območju občine opravljajo javno gasilsko službo. Namen vsakoletnega srečanja s predstavniki poklicnih gasilcev Zavoda za gasilno in reševalno službo Sežana ter prostovoljnih gasilskih društev Lokev, Povir, Sežana in Štjak je predstaviti načrte občine na tem področju ter prisluhniti gasilcem, s kakšnimi potrebami in izzivi se pri svojem delu srečujejo.

Kot je povedal župan, je pred nami obdobje velikih naložb v gasilstvo, saj je poleg nadaljevanja ciklusa zamenjave dotrajanih gasilskih vozil v društvih osrednja prioriteta izgradnja novega gasilskega doma za sežanske prostovoljne gasilce. Po komunalni infrastrukturi, ki je bila za potrebe novih objektov za PGD Sežana in Vseslovenskega centra za požare v naravi izvedena v preteklem letu, bo Občina Sežana v letu 2025 nadaljevala z izgradnjo druge faze, to je samega objekta gasilskega doma.

V nadaljevanju srečanja so gasilci županu predstavili potrebe v društvih ter izzive. Med najpomembnejšimi so zagotovitev dodatnih prostorov v gasilskem domu v Štjaku, garaž v Lokvi in ureditev ustreznejšega dostopa do gasilskega doma v Povirju. Zbrani so bili enotnega mnenja, da Občina gasilstvu namenja izdatna sredstva za njihovo delovanje, skrb vzbujajoče pa so visoke cene gasilskih vozil in gradbenih storitev.

Vsi udeleženci srečanja so se strinjali, da je sodelovanje med gasilskimi enotami zelo dobro, župan pa je izpostavil še zavidljivo raven njihovega delovanja in se gasilcem zahvalil za vse opravljeno delo. Tudi v prihodnje jim je obljubil vso potrebno podporo Občine pri njihovi nesebični skrbi za varnost naše skupnosti.

Prvo srečanje članov vseh treh sežanskih samooskrbnih energetskih skupnosti

Kisik, d. o. o.

V torek, 4. februarja 2025, je bilo v veliki sejni dvorani Občine Sežana organizirano prvo srečanje članov vseh treh sežanskih skupnosti, ki bodo elektriko pridobivale s skupnostnih samooskrbnih sončnih elektrarn. To so Kosovelov dom Sežana, Osnovna šola Srečka Kosovela Sežana in Občina Sežana. Srečanje so v sodelovanju z Občino Sežana izpeljali predstavniki Energetske zadruge Gmajna in podjetja Kisik, d. o. o. Srečali so se ravno na dan, ko so v podjetju Elektro Primorska obravnavali zagonsko dokumentacijo, kar organizatorje navdaja z optimizmom, da bi bil lahko zagon naprav mogoč še prej, kot so predvidevali.

V vseh treh skupnostih je 22 članov z 28 merilnimi mesti. Med člani je 12 fizičnih oseb, šest samostojnih podjetnikov, tri pravne osebe zasebnega prava in štiri pravne osebe javnega prava. Slednji bodo po zagonu lahko pridobivali električno energijo, ki jo bodo ustvarile:

1. sončna elektrarna občinska zgradba (99,8 kWp) (na fotografiji),
2. sončna elektrarna Kosovelov dom (183,92 kWp) in
3. sončna elektrarna OŠ Srečka Kosovela (186,56 kWp).

Župan Andrej Sila je v uvodu poudaril izredni pomen razvoja energetike za območje sežanske občine, ki je svojo predanost področju pokazala z vključitvijo v Energetsko skupnost Gmajna in s pomočjo pri ustanovitvi prav teh treh skupnosti. Vzporedne aktivnosti so povezane z izkoriščanjem lesne biomase, drugega naravnega vira, ki ga je na območju občine po zadnjih podatkih že okoli 70 %. V ta namen se identificira pogoje za razvoj dveh sistemov daljinskega ogrevanja na lesne sekance, ki bi bila nameščena v Dutovljah in Sežani. Poleg izrabe sončne energije pri proizvodnji elektrike za tri sežanske skupnosti bi radi ustvarili tudi dve novi skupnosti, ki jima bo skupna toplota.

V nadaljevanju sta Goran Živec, predsednik Energetske zadruge Gmajna, Z. O. O., in Tomaž Zver, direktor podjetja Kisik, d. o. o., predstavila dosedanjo realizacijo ustanovitve treh skupnosti ter postavitve treh sončnih elektrarn. Administrativne postopke in kaj sledi v naslednjih tednih sta pojasnila tudi Kajetan Zver, vodja skupnostnih projektov v podjetju Kisik, in Anja Raduha, svetovalka za trajnostni razvoj podjetja Kisik.

Ohranitev javne blagajne tudi v letu 2025

Občina Sežana tudi v letu 2025 nadaljuje s prakso, ki občanom omogoča plačevanje določenih obveznosti brez dodatnih stroškov. Javna blagajna, ki deluje v prostorih Delavske hranilnice, d. d., na Partizanski cesti 7 v Sežani, ostaja na voljo za brezplačno opravljanje plačilnih storitev.

Katere storitve so vključene?

V letu 2025 bodo lahko občani brez provizije plačevali položnice za storitve javnih zavodov in drugih ustanov v občini Sežana, med njimi:

– Izobraževalne ustanove: OŠ Srečka Kosovela Sežana, OŠ Dutovlje, Glasbena šola Sežana, Ljudska univerza Sežana, Vrtec Sežana.
– Kulturne in športne ustanove: Kosovelov dom Sežana, Kosovelova knjižnica Sežana, Zavod za šport, turizem in prosti čas.
– Društva in organizacije: Medobčinsko društvo prijateljev mladine Sežana, krajevne skupnosti v občini.

Poleg tega lahko občani še naprej brez provizije poravnajo položnice za storitve Doma upokojencev Sežana, Kraškega vodovoda Sežana, Zavoda za gasilno in reševalno službo ter Medobčinskega inšpektorata in redarstva.

Plačila brez provizije so na voljo izključno za plačilne naloge, ki jih izdajajo omenjene ustanove in organizacije. S tem ukrepom občina omogoča enostavnejši dostop do osnovnih storitev, kar je še posebej pomembno za socialno ogrožene skupine.

Dolgoročna zaveza občine

Pobuda za vzpostavitev javne blagajne sega v obdobje gospodarske krize, ko je Občina Sežana sprejela odločitev, da svojim občanom olajša plačevanje nujnih življenjskih stroškov. Namen ukrepa je bil zmanjšati finančne obremenitve in omogočiti plačila brez dodatnih stroškov za provizije. Tudi danes ostaja ta storitev pomembna podpora za občane, ki se soočajo z vsakodnevnimi finančnimi izzivi.

Za več informacij o delovanju javne blagajne lahko občani obiščejo prostore Delavske hranilnice ali se obrnejo neposredno na občinske službe.

Urnik Delavske hranilnice Sežana:

- ponedeljek, torek, četrtek: 8.00–12.00 ter 13.00–16.00
- sreda: 8.00–12.00 ter 13.00–16.30
- petek: 8.00–12.00 ter 13.00–15.30
- sobota, nedelja: zaprto

Komunalno urejanje in rekonstrukcija vodovoda v Merčah

V Merčah so konec leta 2024 pričeli celovito prenavljati komunalno infrastrukturo in vozišče na javni poti (št. 874373). Dela se izvajajo v dolžini 150 metrov. Na tem odseku poti so bili odstranjeni dotrajani podporni zidovi ceste in zgrajeni novi v videzu kraškega suhega zidu, skladno z zahtevami Zavoda za varstvo kulturne dediščine. Pri urejanju ceste je bilo treba obnoviti odvajanje meteornih voda. Vozišče bo na novo asfaltirano v celotni širini.

Pod cesto je potekal dotrajan vodovod, na katerem so upravljavci zaradi puščanja pogosto izvajali interventne delne sanacije. Zdaj je bil vodovod na celotnem odseku obnovljen. Ker bodo v tem delu naselja odstranjeni električni drogovi, je bila zgrajena tudi nova kabelska kanalizacija za javno razsvetljavo. Investiciji Občine Sežana pa se je pridružilo tudi podjetje Elektro Primorska, d. d., ki bo obnovilo električno omrežje in zgradilo zemeljske zračne električne vode.

Gradbena dela izvaja podjetje CPK, d. d., s podizvajalcem Pirnat, d. o. o., vodoinstalacijska dela pa podjetje Kraški vodovod Sežana, d. o. o. Zaključek del je predviden konec marca 2025.

Posebna pozornost je namenjena negi dreves

Občina Sežana ima s koncesionarjem Komunalo Sežana, d. d., sklenjeno koncesijsko pogodbo za urejanje in čiščenje javnih površin, zelenic mesta Sežane, okraševanje z zastavami in zimsko službo. Koncesionar je dolžan po pogodbi vsako leto pripraviti predlog letnega programa in ga predložiti občinskemu svetu v potrditev. Za leto 2025 je bil potrjen na februarski seji sveta.

Občina in koncesionar si v okviru razpoložljivih proračunskih sredstev prizadevata za čim bolj urejene javne in zelene površine. Pri tem se namenja posebna pozornost nujni in sanitarni negi dreves in ostalega zelenja, pri čemer je varnost ljudi in premoženja na prvem mestu. Zato je potrebno v sodelovanju s strokovnjaki arboristi in koncesionarjem izvesti pregled dreves in pripraviti seznam tistih, ki jih je zaradi varnosti in starosti potrebno negovati ali odstraniti. V zadnjih letih smo priča vedno več neurjem in vetrolomom, ki uničujejo ali poškodujejo stara in trhla drevesa, ki jih je potrebno intervencijsko odstraniti zaradi varnosti ljudi in premoženja. Ker je večina Krasa pod varstvom kulturne dediščine, je pri tem treba upoštevati tudi pogoje Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije.

Občina se s ciljem čim večje ozelenitve mesta Sežana prijavlja tudi na različne javne razpise (npr. Zelene oaze mesta Sežana).

Krajevne skupnosti v letu 2024

Krajevne skupnosti so z oddajo letnih poročil za leto 2024 konec februarja 2025 zaključile z obveznostmi preteklega leta. V letu 2024 je skupna višina sredstev za njihovo delovanje znašala 873.169 EUR. Vsaka krajevna skupnost je dodeljena sredstva porabila v skladu s Statutom občine Sežana, ki kot glavno vodilo delovanja navaja uresničevanje dobrobiti vseh prebivalcev skupnosti. Posamezne krajevne skupnosti s sredstvi razpolagajo glede na predhodno sprejete finančne načrte in programe dela, ki jih potrdi Svet krajevne skupnosti. Sredstva se po posameznih postavkah razporedijo glede na prioritete in potrebe.

Če pogledamo na vse krajevne skupnosti kot celoto, lahko vidimo, da so podobno kot v letu 2023 tudi v letu 2024 največ sredstev namenile za urejanje lokalnega okolja. Od tega največ za urejanje naselij, obnovo vaških jeder in večnamenskih zgradb. Za vzdrževanje vaških in poljskih poti je bila porabljena skoraj petina vseh sredstev. Sredstva so bila namenjena tudi za organizacijo prireditev oz. pomoč pri njihovi organizaciji. Najmanj so krajevne skupnosti porabile za urejanje otroških igrišč in pokopališč. Sredstva so krajevne skupnosti namenile tudi za tekoče materialne stroške in vzdrževanje stavb ter opreme, ki jih imajo v upravljanju.

KS Avber, vodni zbiralnik

KS Kazlje, varovalna ograja

KS Tomaj, otroško igrišče v Grahovem Brdu

KS Dutovlje, spomenik Kopriva

Krajevne skupnosti so bile z visoko realizacijo zastavljenih planov dela in finančnih načrtov v letu 2024 zelo uspešne. Kljub širokemu področju delovanja in različnih nalogah, ki jih imajo, je treba izpostaviti tudi najpomembnejše in najvidnejše izvedbe investicij in zaključenih projektov po posamezni krajevni skupnosti.

V KS Avber je bila v lani glavna investicija ureditev vaškega jedra, vodnega zbiralnika v Ponikvah, opravili so vzdrževanje nekaj poljskih in vaških poti ter posodobili hladilno omaro v vaškem domu v Avberju.

V KS Dane so uredili vaško pot nad Padulom in opravili vzdrževanje več poljskih poti v okolici Dan. V vaškem domu so uredili tirnice za razstave slik in dom prepleskali.

KS Dutovlje je največ sredstev namenila urejanju in popravilu vaških in poljskih poti po vsej KS, uredili so tudi okolico spomenika v Koprivi, nabavili so material za urejanje vaškega jedra v Godnjah ter uredili odvodnjavanje meteornih vod v Skopem.

V KS Kazlje v letu 2024 izpostavljajo ureditev oglasne table in gabionske ograje ob cesti v Jeriših, urejanje vaških poti in zelenih površin po krajevni skupnosti ter postavitev varovalne ograje na podporni zid ob cesti.

V KS Križ kot glavne uspešno izvedene zadeve navajajo načrtovanje nadstrešnice na avtobusnem postajališču v Križu, idejni projekt vaškega doma v Križu in poslovilne ploščadi pred cerkvijo, izvedbo dveh ponikovalnic ter urejanje poljskih in makadamskih poti.

V KS Lokev so najpomembnejši uspešno izpeljani projekti ureditev krožišča v vasi, oprema prostorov v prvem nadstropju v vaškem domu v Lokvi ter nakup kompleta klopi, mize, pitnika in drugih potrebnih stvari za urejanje vaškega jedra.

KS Pliskovica je v preteklem letu sanirala poljsko pot proti Kosoveljam in urejala druge poti po krajevni skupnosti, uredila je vaški kal v Velikem Dolu, del električne napeljave ob sanaciji šole v Velikem Dolu ter nabavila klimatsko napravo za večnamen-

KS Povir, avtobusno postajališče Povir

KS Sežana, igrišče Dol pri Vogljah

ski prostor v Pliskovici.

KS Povir je lani začela z obnovo avtobusne postaje v Povirju in uredila podporni zid v Plešivici. Zamenjali so vrata v vaškem domu v Gorenjah in Povirju ter urejali vaške poti po celotni krajevni skupnosti.

V KS Sežana so sredstva namenili za obnovo igrišča v Dolu pri Vogljah. V Vrhovljah so asfaltirali dva cestna odseka ter uredili avtobusno postajo, v Merčah pa so obnovili dva zida. Sredstva so namenili tudi za odvoz zelenega odreza v krajevni skupnosti.

V KS Štorje so v letu 2024 uspeli dokončati urejanje vaškega jedra v Podbrežah, s tamponom so nasuli in sanirali vse najpomembnejše poljske javne poti ter na novo uredili javno razsvetljavo od Guranjega dela vasi do cerkve.

KS Štjak je sredstva porabila za obnovo zidu in poljske poti pri Krtinovci. Uredili so tudi odvodnjavanja in obnovili jaške v vasi Bogo. V šoli v Štjaku so obnovili omet ob vhodu, uredili popodenje podstrešja in nadstrešek.

KS Tomaj je največ sredstev namenila za nova otroška igrala v naselju Grahovo Brdo, za popravilo podpornega zidu pri cerkvi v Tomaju in za urejanje vaških poljskih poti v vaseh Šepulje, Utvolje in Tomaj.

V KS Vrabče so v letu 2024 sredstva namenili za nakup defibrilatorjev ter lesenih klo-

KS Pliskovica, vaški kal Veliki Dol

KS Križ, talni grafit pesmi Srečka Kosovela

KS Lokev, krožišče

KS Vrabče, kegljišče Griže

KS Štorje, vaško jedro Podbreže

KS Štjak, podporni zid pri Krtinovci

KS Dane, urejanje poti

pi in miz. Na novo so opremili kuhinjo v šoli na Taboru in šolo tudi v celoti prepleskali. V Grižah so uredili zidove 'okoli kegljišča'.

Na sejah Sveta krajevnih skupnosti so bili, poleg pogovorov o tekoči problematiki, podani tudi predlogi in načrti za prihodnost s ciljem, da se delovanje in poslovanje krajevnih skupnosti nadgradi in izboljša. Inštitut za javno finančno pravo je izvedel redno revizijo krajevnih skupnosti, ki je pokazala transparentno poslovanje in učinkovito ter gospodarno razpolaganje krajevnih skupnosti s proračunskimi sredstvi.

Poleg tega je bilo lani izvedenih več projektov, ki so povezovali krajevne skupnosti, Občino Sežana in druge lokalne akterje (društva, zavode, posameznike …). Tak primer sta čistilna akcija Grjmo u rabuto! in Participativni proračun Občine Sežana za leti 2025 in 2026. Krajevne skupnosti so podprle izvedbo in potrdile sodelovanje v obeh. Čistilna akcija je bila uspešno zaključena v aprilu, sprejeti in izglasovani projekti participativnega proračuna v letih 2025 in 2026 pa so postali del letošnjih programov dela in finančnih načrtov krajevnih skupnosti. Skupaj z ostalimi usmeritvami in načrti krajevnih skupnosti predstavljajo podlago za uspešno in učinkovito delovanje krajevnih skupnosti tudi v letu 2025.

Občinska uprava v sodelovanju s krajevnimi skupnostmi

Prijavili projekt Tradicija okusov Krasa in Istre – Taste IS-KRA

Občina Sežana je skupaj s partnerji – Občinama Tinjan in Vižinada, Območno razvojno agencijo Krasa in Brkinov ter Turistično skupnostjo Srednje Istre – prijavila projekt Tradicija okusov Krasa in Istre – Taste IS-KRA na Javni razpis za predložitev vlog za standardne projekte v okviru Interreg programa Slovenija-Hrvaška 2021–2027.

Projekt naslavlja okrevanje turizma in kulture v čezmejni regiji Krasa in Istre ter spodbuja trajnostni razvoj eno-gastronomske ponudbe. Poudarek bo na ohranjanju in promociji lokalnih okusov, tradicije ter kulturne dediščine, hkrati pa bo projekt okrepil sodelovanje med Slovenijo in Hrvaško ter prispeval k večji prepoznavnosti regije na mednarodnem trgu.

Projekt Taste IS-KRA bo oblikoval edinstveno doživetje, prilagojeno sodobnim turistom, ki iščejo avtentične in trajnostne izkušnje, prispeval bo k podaljšanju turistične sezone, povečanju privlačnosti regije vse leto ter k povezovanju lokalnih ponudnikov.

Med ključnimi učinki projekta izstopajo:

– razvoj butičnega 3-dnevnega kulinaričnega doživetja, ki bo obiskovalcem ponudilo vpogled v gastronomsko bogastvo regije;
– organizacija čezmejnih dogodkov 'dolga miza', ki bodo izvedeni v sklopu že uveljavljenih prireditev v Tinjanu in Sežani;
– tri ključne investicije, ki bodo prispevale k razvoju skupnega eno-gastronomskega turističnega produkta:
  – interaktivni degustacijski prostor v Bunčetovi domačiji v Dutovljah za poglobljeno doživetje kraških vin;
  – muzej pršuta v Hiši pršuta v Tinjanu, ki bo predstavljen kot avtentično gastronomsko doživetje;
  – prireditveni prostor v Vižinadi, namenjen promociji istrskih sladic in vin ter organizaciji lokalnih dogodkov.

Skupna vrednost projekta znaša 1.746.560,00 EUR, od tega je predvideno 80-odstotno sofinanciranje v okviru programa Interreg Slovenija-Hrvaška 2021–2027.

Projektni partnerji z optimizmom pričakujemo odločitev o sofinanciranju in verjamemo, da bo projekt Taste IS-KRA pomembno prispeval k dvigu kakovosti turistične ponudbe, večji privlačnosti Krasa in Srednje Istre ter dolgoročnemu trajnostnemu razvoju območja.

Podpis Sporazuma o partnerstvu

Načrtuje se komunalno opremljanje poslovne cone

Občina Sežana je z zbiranjem nezavezujočih informativnih ponudb za prodajo zemljišč na območju nove poslovne cone v Sežani začela načrtovati opremljanje zemljišč. Gre za območje na robu terminala v Sežani, ob novem logističnem centru (enota urejanja prostora SŽ-15 in SŽ-27 (del), območje OLN poslovna cona Sežana jugozahod). Načrtujejo se komunalna in druga gospodarska javna infrastruktura, ceste, meteorna in fekalna kanalizacija, vodovodno in hidrantno omrežje ter elektroenergetsko in telekomunikacijsko omrežje.

Ta investicijski projekt bo zagotovil ustrezne pogoje na 46.067 kvadratnih metrih površine za mikro, mala in srednje velika podjetja in njihove poslovne dejavnosti. Občina Sežana želi urediti predvsem površine za razvoj obrtnih, trgovskih, poslovnih in proizvodnih dejavnosti. Omogočiti želi gradnjo novih poslovnih objektov podjetjem, ki že delujejo v poslovni coni, pa tudi privabiti nova podjetja in s tem omogočiti nova delovna mesta.

V vrtcu Lehte menjavajo cevi

V enoti Lehte sežanskega vrtca že od začetka januarja obnavljajo konvektorski ogrevalno-hladilni sistem. Ker so bile pred leti vgrajene neustrezne cevi, je prišlo do korozije cevovodov, zdaj pa jih v vseh prostorih nadomeščajo z ustreznimi cevmi iz inoksa. Za dela je poskrbel lastnik stavbe, OTP banka.

Prispevke rubrike Občinska uprava so pripravili zaposleni Občine Sežana. Slike: arhiv Občine Sežana.

81 let prve ženske konference Slovenskega primorja

Olga Knez

V Štjaku se je 2. in 3. februarja 1944 odvijala 1. pokrajinska konferenca Slovenske protifašistične ženske zveze za Slovensko primorje. Težke zimske razmere so takrat oteževale prihod na Vrhe več kot 200 udeleženkam, čeprav je bilo predvidenih le 84 delegatk. Na vztrajnost in predanost primorskih žensk poteka v Štjaku tradicionalna prireditev, ki jo je tudi letos organizira podružnica Društva Dobrnič iz Štjaka. Številne udeležence sta 2. februarja 2025 pozdravila sežanski župan Andrej Sila in predsednica Krajevne skupnosti Štjak Jana Drožina. Udeleženki takratne konference Lidiji Hrib pa je predsednica štjaške podružnice društva Dobrnič Neva Filipčič izročila šopek rož.

Osrednja govornica je bila predsednica Ženskega lobija Slovenije Sonja Lokar, ki je osvetlila pomen in prizadevanja žensk skozi zgodovino. Pričela je z mislijo, da so vse osvobodilne vojne v moderni zgodovini zmagovale zaradi spoznanja, da je treba končati diskriminacijo in nasilje nad ženskami. »Imperialistične vojne se začenjajo s potiskanjem žensk v kuhinjo, k rojevanju vojakov in v pokorščino možu, avtoritarnemu voditelju in največkrat tudi kleru. Pokrajinska konferenca AFŽ na Štjaku je pričala, kako so naše babice in mame izstopile iz predvojnega patriarhata, prevzele svoj del odgovornosti za bodočnost svojega naroda in sebe samih. Prevzele so zaledje in celotno oskrbo partizanske vojske in civilnega prebivalstva. Žensko gibanje, ki se ne ukvarja z vsemi bistvenimi izzivi vsakdanjega življenja žensk, ne more premagati prenovljenega kapitalističnega patriarhata,« je dejala Lokarjeva.

S pesmijo in recitacijami so se predstavili: Katica Del Bon, Irena Colja, Matic Lozej, Maja Lipanje, Julija Južnič, Ljubica Jelušič, Vinko Mahnič, Dušan Sanabor in Igor Rojc. Po prireditvi s številnimi praporščaki so nadaljevali z druženjem.

Uspel že četrti mednarodni vinsko-kulinarični večer

Olga Knez

Sekcija vinarjev in ljubiteljev vina, ki združuje okrog 10 aktivnih članov pod vodstvom predsednice Mojce Stopar Simoneta in deluje v okviru Razvojnega združenja Repentabor, je 25. januarja 2025 v vaškem domu v Dolu pri Vogljah priredila že četrti tradicionalni vinsko- kulinarični večer. Prireditev, ki je jo je obiskalo veliko slovenskih kot tudi zamejskih in italijanskih ljubiteljev vina, ima ne samo izobraževalni, ampak tudi družabni namen, predvsem pa vpliva na dvig kulture pitja vin.

Dogodek je bil razdeljen na dva dela. Na letošnji delavnici so pod vodstvom mednarodno uveljavljenega ocenjevalca vin Roberta Gorjaka, prvega Slovenca z WSET diplomo iz vin, ki kot ocenjevalec redno ocenjuje tudi na Decanter World Wine Awards, spoznavali renski rizling in modri pinot. Poizkusili so šest vrhunskih domačih in tujih vin. Za zmagovalca med vini so razglasili modri pinot iz Burgundije. Večer se je nadaljeval s pokušino vin lokalnih vinarjev, ko so lahko prisotni pokušali vina šestih vinarjev: Vitez, Stubelj, Metljak, Krivec, Čotova klet in Oštirjeva kmetija, ki je ponudila tudi kraški pršut. Za kulinarično razvajanje so poskrbeli domači gostinci: gostilna Ravbar in gostilnica Ruj iz Dola, z italijanske strani pa restavracija Križman iz Repna in restavracija Carso-Kras iz Cola.

Organizatorjem, ki v svoje vrste vključujejo mlade sile, odličnim vinarjem in vrhunskim kuharjem sta čestitala in nazdravila sežanski župan Andrej Sila in repentabrska županja Tanja Kosmina.

Ga pihnemo postavili Sekret tudi v Štorjah

Saša Hreščak arhiv KŠD Šator Štorje

Ga pihnemo, igralska skupina, ki deluje v okviru Turističnega društva Podnanos, je svojo prvo avtorsko igro predstavila tudi v Štorjah. Igra, ki je namenjena vsem generacijam in postavljena v čas, ko je bil 'sekret na štrbunk' pravo razkošje. Igra Sekret, avtorja in režiserja Ljuba Freliha, odlična igralska skupina, duhoviti zapleti, scena, kostumi, in vse to v narečju, je pošteno nasmejala polno dvorano v Zadružnem domu.

Po dolgem aplavzu so se poslovili z obljubo, da nam bodo prišli tudi z naslednjo uprizoritvijo polepšat večer in nasmejat.

Šator Štorje v Podnanosu na večeru glasbe, pesmi in smeha

Saša Hreščak Branko Majcen

Članice Kulturnega in športnega društva Šator Štorje smo se v januarju predstavile v Podnanosu na večeru glasbe, pesmi in smeha. Plesna skupina Štorovke je polno dvorano navdušila s svojo aktivnostjo in pokazala obiskovalcem, da je plesno gibanje pomembno za ohranitev umske in fizične vitalnosti tudi v zrelih letih. Nato so stopile na oder Štorske mlekarice. S skečem so v narečju in na šaljiv način prikazale, kako so ženske s prodajo mleka in ostalih kmečkih pridelkov v Trst vzdrževale marsikatero družino na Krasu. V večeru so sodelovali tudi člani Folklornega društva Vipava ter brata harmonikaša Tine in Luka.

Božični koncert Mešanega pevskega zbora Senožeče v Štorjah

Saša Hreščak arhiv KŠD Šator Štorje

18. januarja 2025 smo krajani in drugi poslušalci imeli možnost in privilegij, da prisluhnemo MePZ Senožeče v cerkvi Janeza Krstnika v Štorjah. Kot so zapisali člani zbora na svoji spletni strani, je prav posebno veselje prevevalo pevce, ko so se lahko zbrali na čudovitem kraju, kjer srca in glasba zaživijo v božji bližini. Pevci z zborovodkinjo Ado Škamperle, ob spremljavi pianista Mateja Bariča, kitarista župnika Pavla Kodelje in Nine Adam s flavto, so s svojim petjem obogatili sveto mašo, na koncertu po maši pa zapeli božične pesmi. S harmonijo glasov so napolnili srca obiskovalcev in pričarali božično vzdušje, pa čeprav v januarju.

Četrta vseslovenska akcija beleženja spominov starejših

Miha Obid Ravbar arhiv Zavoda Dobra pot

V Zavodu Dobra pot že vrsto let osveščamo o naravni in kulturni dediščini ter skrbimo za njuno ohranjanje, zato letos že četrtič zapored organiziramo vseslovensko akcijo beleženja spominov starejših, ki jo bomo pripravili s pomočjo nagrajene aplikacije Zapisi spomina. S to pobudo želimo ponovno povezati Slovenijo in spodbuditi starejše ter mlajše, da skupaj ohranimo dragocene življenjske zgodbe preteklih generacij.

Starejši so zakladnica izkušenj, vendar se pogosto soočajo z osamljenostjo in občutkom izključenosti. Mladi pa izgubljajo stik z dediščino in preteklostjo, kar poglablja vrzel med generacijami. Prav te izzive naslavlja aplikacija Zapisi spomina, ki omogoča beleženje in objavljanje spominov starejših o različnih vidikih življenja nekoč. Aplikacija, ki je prejela prestižno nagrado Sveta Evrope in Evropske komisije, je postala pomembno orodje za ohranjanje ustnega izročila in medgeneracijsko povezovanje.

Med 17. in 30. marcem 2025 bo že četrtič potekala vseslovenska akcija Zapišimo spomine! V preteklih letih se je v pobudo vključilo več kot 300 posameznikov in 46 organizacij, skupaj pa smo zabeležili okoli 350 pričevanj. Letos želimo projekt še razširiti in vključiti še več lokalnih skupnosti, šol, knjižnic ter drugih ustanov.

Sodelujete lahko kot pričevalec, ki podeli svoje spomine, ali zapisovalec, ki spomine zabeleži v aplikacijo. K sodelovanju vabimo tudi vse organizacije in posameznike, ki jim je mar za dediščino in želijo prispevati k njenemu ohranjanju. Prijave so že odprte, svojo prijavo pa lahko oddate preko QR kode.

Več informacij o pobudi najdete na spodnjih povezavah, za dodatna vprašanja pa smo dosegljivi na info@dobra-pot.si. Vabljeni, da se nam pridružite in prispevate svoj delček k ohranjanju naše skupne dediščine.

Delavnice na Vrheh

Vlasta Lozej Larisa Mahnič

V februarju je Razvojno društvo Vrhe organiziralo dve delavnici. Najprej smo se na praznični Prešernov popoldan preizkusili v izdelavi kvačkanih košaric z lesenim dnom. Na začetku so se kvačke malce zatikale, kljub temu pa so udeleženke domov ponosno odnesle vsaka svojo košarico. Minil je teden dni, ko je na Vrheh zadišalo po pustnih krofih. Pripravili smo namreč MasterChef delavnico peke pustnih krofov. Delavnico sta vodila Erika in Toni, zaupala sta nama nekaj trikov, kako bodo krofi zagotovo uspeli, skupaj pa sta ocvrla več kot 100 krofov. Taka druženja prispevajo k povezovanju skupnosti, ustvarjanju spominov, najbolj pa nas veseli dejstvo, da so se obeh delavnic v lepem številu udeležili tudi otroci.

Dan prej—med vojno in mirom

Olga Knez

V Kosovelovi knjižnici Sežana so 10. februarja 2025 v čitalniških prostorih odprli zanimivo in poučno razstavo na temo Dan prej – med vojno in mirom, ki jo je pripravilo Policijsko veteransko društvo Sever za Primorsko in Notranjsko. Avtor razstave je predsednik omenjenega društva Fabio Steffe, ki je zbral največ dokumentov in fotografij, nekaj slikovnega materiala pa je dodal tudi Ivan Simčič iz Pokrajinskega muzeja Koper. Razstava obsega 16 panojev od začetka agresije s prihodom motoriziranih vojnih oklepnih vozil JA z Notranjske na območje Brkinov in Krasa do Obale. Začenja se z originalno slovensko zastavo, poudarja številne bojne aktivnosti vse do odhoda zadnjega vojaka iz Slovenije preko koprske Luke.

Steffe je poudaril pomen in cilje nastanka in prikazovanja konkretnih dejanj varnostnih sil v osamosvojitvenih dogodkih 1991 na našem območju s poudarkom na Dnevu prej (26. junija 1991), saj je bila Primorska okupirana že dan pred osrednjo državno proslavo ob ustanovitvi samostojne države. Čeprav je minilo 34 let od odločnosti, enotnosti in hrabrosti Primorcev v osamosvojitveni vojni 91, jim pretežni del prebivalstva osrednje Slovenije teh konkretnih dejanj ne priznava. O osamosvojitvenih dogodkih dneva prej na Primorskem pa nastaja obsežna knjiga. Razstava, ki potuje po mnogih osnovnih in srednjih šolah in policijskih postajah primorskih občin, je bila v Sežani na ogled do konca februarja.

81. obletnica usmrtitve Marjana Štoke

Olga Knez

V Štorjah so se 19. januarja 2025 številni domačini in domoljubi pa tudi pohodniki in tekači po 20-kilometrski spominski poti s Proseka v Štorje, poklonili spominu na mladega partizana Marjana Štoko, ki mu je bilo 9. januarja 1944 leta kruto odvzeto življenje.

Delegacije so ob prisotnosti številnih praporščakov, ki jim je poveljeval veteran vojne za Slovenijo Bruno Kocjan, položile vence k spomeniku iz marmorja v obliki droga in okrog njega ovite vrvi spominja na trpljenje in smrt mladega partizana, in k spomeniku padlim borcem in aktivistom NOB Krajevne skupnosti Štorje. Poleg domače krajevne skupnosti so tradicionalno prireditev, ki je letos potekala v spomin na 81. obletnico uboja še ne 16-letnega partizana Štoke s Proseka, organizirali še ZZB za vrednote NOB Sežana, borčevska krajevna organizacija Štorje – Vrhe ter Vsedržavno združenje partizanov Italija VZPI, ANPI sekcija Prosek - Kontovel. Mladi partizan Štoka je šel v boj za ohranitev domače zemlje in maternega jezika, po strašnem mučenju nacistov je obešen preminil na telegrafskem drogu v Štorjah, ker ni hotel izdati svojih soborcev in sovaščanov. Ta kruti dogodek povezuje krajane Štorij in Proseka ter Kontovela v zavezi za ohranitev vrednot, kot so svoboda, tovarištvo in pogum.

Po uvodnem pozdravu sežanskega župana Andreja Sile je slavnostna govornica Nina Ukmar, vodja kabineta na Ministrstvu za kulturo Republike Slovenije, izpostavila, da bo letošnje leto zaznamovala evropska prestolnica kulture (EPK), ki prvič povezuje dve mesti v dveh državah. Poudarila je, da je EPK odraz poguma in vizije njenih snovalcev o preseganju meja v vseh pogledih.

Kulturni program, ki ga je povezovala predsednica domače krajevne skupnosti Meri Hreščak, so oblikovali Godbeno društvo Prosek z dirigentko Irino Perosa, Ženski pevski zbor Prosek - Kontovel z zborovodjo Markom Štoko, Moški pevski zbor Vasilij Mirk z dirigentom Goranom Ruzzierjem, recitatorka Pia Slavec in pevca Helena in Jernej Kapun.

Novi izzivi Krožiišča

Vilma Colja arhiv ŠK Krožiišče

Po letu in pol uspešnega delovanja študijskega krožka Krožiišče smo se članice odločile, da bomo pripravljale izmenjavo tudi prvi ponedeljek v mesecu med 9. in 12. uro. Že 6. januarja 2025 smo bile navdušene, saj se je Rumena soba na Partizanski 15 v Sežani hitro napolnila z že znanimi in novimi obiskovalkami in obiskovalci. Pridobitev novih prostorov, ki nam jih je odstopila Občina in izredno hitro obnovila Komunala, se je izkazala za odlično potezo. To pa januarja še ni bilo vse. Iz sežanskega vrtca se nam je oglasila Anja Kristan in predlagala, da skupaj izvedemo izmenjavo tudi za vrtčevske otroke, saj se jim zdi pomembno, da že malčkom pokažemo, da je za naše okolje in za nas dobro, če stvari 'krožijo'. Tako je hladen deževen januarski dopoldan napolnilo Rumeno sobo otroško in naše vznemirjenje ob izmenjavi. Hvaležne smo vzgojiteljicam in vzgojitelju za idejo in skupno izvedbo prisrčnega poučnega dogodka.

Sredi lanskega leta je pri študijskem krožku padlo še eno seme: sodelovanje s sežanskim Domom upokojencev. Zamislile smo si, da bi poleg materialnih dobrin lahko zaokrožilo še kaj drugega; dobra volja, sodelovanje, povezovanje, sočutje. To je bil za nas velik izziv, saj nimamo prav veliko izkušenj z delom s starejšimi ljudmi. Ker pa delujemo v okviru Ljudske univerze, ki je izobraževalna ustanova, in smo študijski krožek, smo se odločile, da pridobimo potrebna znanja in izkušnje. Tako smo januarja skupaj s strokovnimi delavkami Doma pripravile popoldansko čajanko, na kateri smo z dvaindvajsetimi varovankami in varovanci prijetno poklepetale, pele, vzpostavljale vezi. Še večji odziv smo članice Krožiišča v Domu doživele 5. februarja, ko smo s pomočjo učencev harmonikašev iz sežanske osnovne šole pripravile proslavo ob prazniku kulture. Druženja ob različnih aktivnostih bomo nadaljevale vsako sredo popoldan. Že naslednja bo v znamenju zvončkov, znanilcev težko pričakovane pomladi.

Iskrena hvala vsem, ki ste in še boste na različne načine podpirali naše delo.

Strokovna ekskurzija JDS na Komenski Kras

Veronika Mahne Cotič Tomaž Jančič

V nedeljo, 9. februarja 2025, se je 18 članov in petpodpornikov Jamarskega društva Sežana podalo na strokovno ekskurzijo na Tržaško-Komenski Kras. Zamisel zanjo se je porodila na okrogli mizi decembra lani, ki je obeležila 50 let jamarskih dokazov o vodi v Brestovici in 40 let Brestoviškega vodovoda.

Domačini in jamarji so že davno iskali rešitev za pomanjkanje vode na Krasu, sreča pa se jim je končno nasmehnila pri raziskovanju jame Drča blizu Brestovice pri Komnu leta 1974, kjer so na globini 52 m odkrili bazen, na potapljaški odpravi pa človeško ribico. Sledili so poskusi črpanja in naporna ročna gradnja črpališča v bližnjih Klaričih in Selih na Krasu. Na zdaj zgodovinski datum, 15. december 1984, je bil Kras priča odprtju vodovoda, ki ga napaja brestoviška voda.

Pod strokovnim vodstvom Boruta Hočevarja smo si črpališče Klariči tudi ogledali. Količina vode je nepojmljiva, saj je po cevah steče 200 litrov na sekundo, zmogljivosti pa so še višje. Vodarna v Selih na Krasu vodo hrani, filtrira in prečrpava po vsem Krasu ter celo na Obalo.

Ogledu črpališča je sledilo kosilo na turistični kmetiji Leban, nato pa smo jo polni moči ubrali na drugo etapo izleta: v podzemlje treh jam v okolici, ki so del Poti miru od Alp do Jadrana – Klobasjo, Krompirjevo in Lojzovo. Tu je bil naš vodnik član Jamarskega kluba Temnica Božo Leban. V vseh treh so bili med prvo svetovno vojno nastanjeni avstro-ogrski vojaki, podzemlje pa jim je služilo kot naravno zaklonišče pred sovražnim ognjem. Prostori so bili takrat polno zasedeni: v Krompirjevi jami je na pogradih lahko prenočevalo 500, v Klobasji 250, v Lojzovi pa celo 1500 vojakov. V prvi so prirejali celo koncerte (tu sta nastopila Vlado Kreslin in Rudi Bučar).

Predsednik JK Temnica Franc Bizjak in Božo Leban sta nam po zaključeni ekspediciji pokazala še klubske prostore, mi pa smo se jima zahvalili za vodenje in klub povabili še na naš konec Krasa. Za idejo o izletu in ogled črpališč se zahvaljujemo Borutu Hočevarju in Kraškemu vodovodu Sežana.

Igorjev pohod Od kala do kala v Pliskovici

Laura Fornazarič

Igorjev tradicionalni pohod Od kala do kala je letos združil nekaj več kot 130 pohodnikov, ki so se podali na krožno pot okoli Pliskovice. Pot povezuje 18 lokacij, kjer so nekoč bili kali, danes pa jih je ohranjenih le malo. Kali, ki so nekoč predstavljali ključni vir vode za domače živali, danes igrajo pomembno vlogo pri ohranjanju biotske pestrosti. Med njimi zagotovo izstopa leta 2007 obnovljen kal Mlačna, ki velja za enega najlepših in najbolje ohranjenih na tem območju.

Dogodek, poimenovan po biologu, raziskovalcu in ljubitelju narave Igorju Maherju (1963–2009), je potekal v prijetnem vzdušju, ob sončnem vremenu in čudovitih razgledih na kraško pokrajino. Pohodniki so uživali v sprehodu po razgibanem terenu, ki je ponujal številne zanimive vpoglede v naravno dediščino Krasa.

Ob prihodu so se pohodniki pod Latnikom evropskega prijateljstva zbrali ob toplem čaju in prijazni dobrodošlici Razvojnega društva Pliska, nato pa so se podali na raziskovanje kraške pokrajine. Med pohodom so izvedeli marsikaj zanimivega o kalih, njihovem pomenu ter načinih njihove obnove in ohranjanja. Pot ni bila zahtevna, zato so se je udeležili pohodniki vseh starosti, vključno z družinami z otroki. Po zaključku pohoda je bila v Mladinskem hotelu na voljo tudi topla malica, ki je poskrbela za dodatno prijetno druženje in izmenjavo vtisov.

Pohod je potekal v sklopu obeležitve Svetovnega dneva mokrišč, ki opozarja na pomembnost teh izjemnih ekosistemov, ki so neprecenljiv del naravne in kulturne dediščine Krasa, zato je njihovo varovanje in obnova ključnega pomena, saj prispevajo k ohranjanju vodnih virov, življenju številnih rastlinskih in živalskih vrst ter h kakovosti kraškega okolja.

Letošnji pohod je bil tako ponovno priložnost za rekreacijo in druženje, pa tudi pomemben opomnik o pomenu varovanja naravne dediščine.

Občni zbor PGD Štjak

Olga Knez

Leto 2024 je bilo za več kot 100 prostovoljnih gasilcev Prostovoljnega gasilskega društva Štjak nadvse aktivno leto, sta na občnem zboru društva v prostorih obnovljene stare šole v Štjaku v poročilih poudarila predsednik društva Marko Orel in poveljnik Boštjan Sorta. Lani so organizirali majsko tekmovanje Kraško gasilske zveze in konec avgusta še jubilejno proslavo ob 50-letnici delovanja društva.

PGD Štjak je svojo pot pričelo s 15 člani, danes pa jih združujejo več kot 100. Od skromnih začetkov je društvo zgradilo svoj gasilski dom, ki postaja že premajhen. Lani so v njem obnovili sanitarije, letos nameravajo posodobiti garderobe in pripravljajo dokumentacijo za dozidavo doma. Skrbijo za izobraževanje, usposobljenost in dobro opremljenost operativnih gasilcev. Še zlati pohvalno je, da imajo podmladek, kar 25 mladih gasilcev. Lani so opravili 5.020 prostovoljnih delovnih ur. Bili so prisotni na 13 intervencijah, največ (devetih) na področju tehnične pomoči.

Tesno so vpeti v lokalno okolje.

Gasilcem so izrekli zahvalo predsednik Kraške gasilske zveze Ivan Kovačič, sežanski župan Andrej Sila, predsednica KS Štjak Jana Drožina ter predstavniki sosednjih in prijateljskih društev. Župan Sila je poudaril, da letos sežanska občina namenja 1,8 milijona evrov gasilstvu, prednost pa namenjajo izgradnji gasilskega doma v Sežani, ki naj bi bil dokončan do konca leta 2026. Tako si bo sežanska občina še naprej prizadevala za razvoj in krepitev gasilstva tako v Štjaku kot v občini nasploh, saj gasilci predstavljajo temelje sistema zaščite in reševanja ter so nepogrešljivo gibalo družbenega dogajanja v svojem kraju.

Na dogodku so podelili priznanja v čine in nazive ter za okrogle jubileje aktivnega dela v društvu. Priznanje GZS – gasilsko odlikovanje s plamenico 2. stopnje sta prejela Sebastjan Funa in Primož Seražin. Ustanovitelja PGD Štjak Stojan Počkar in Božidar Funa Čehovin pa sta prejela priznanje in zahvalo za 50-letno aktivno delo v gasilskih vrstah, Počkar pa še posebno plaketo in zahvalo KGZ.

Kulturno društvo Kras povezuje likovne ustvarjalce Krasa in okolice

Mojca Žerjal Kulturno društvo Kras

Kulturno društvo Kras vsako jesen privabi likovne ustvarjalce iz Slovenije in tujine na zdaj že tradicionalni ekstempore Kras. Slikovito kraško okolje s prepoznavno arhitekturo, barvito naravo ter Lipica so namreč navdih mnogim umetnikom. Udeležba na ekstemporu ni zgolj umetniška izkušnja, temveč tudi druženje in izmenjava idej med umetniki in ljubitelji umetnosti. Novembra 2024 je društvo v sodelovanju s Kobilarno Lipica organiziralo že šesti ekstempore Kras in ekstempore Kras mladi. K sodelovanju je pritegnilo kar 53 umetnikov, strokovna komisija je med njimi izbrala 12 nagrajencev.

Izjemen je bil tudi odziv na šesti ekstempore Kras mladi, pritegnil je kar 84 mladih likovnih ustvarjalcev različnih starosti. Pod vodstvom mentorjev so ustvarjali na temo Biseri Krasa in Kras ter s svojo domišljijo in talentom ustvarili 75 likovnih in devet kiparskih del. Na ekstemporu so sodelovali učenci OŠ Srečka Kosovela Sežana, OŠ Dutovlje in Podružnične šole Tomaj, OŠ Komen, OŠ dr. Bogomirja Magajne Divača, OŠ Dragomirja Benčiča - Brkina Hrpelje, OŠ Branik, OŠ Dekani, OŠ Oskarja Kovačiča Ljubljana, Likovno društvo Lila Litija in Slikarski atelje Barbara Kastelec.

Dela mladih umetnikov so bila od 20. novembra 2024 do 18. januarja 2025 razstavljena v Kulturnem domu Hrpelje. V soboto 18. januarja 2025 pa je društvo v sodelovanju z Občino Hrpelje - Kozina organiziralo še delavnico akvarela pod vodstvom Mojce Žerjal, ki se je je udeležilo trinajst mladih ustvarjalcev. Razstavo šestega ekstempora Kras mladi je Kulturno društvo Kras zaključilo s podelitvijo priznanj in simboličnih nagrad mladim ustvarjalcem.

V Kulturnem društvu Kras smo zelo veseli odziva mladih ustvarjalcev. Zavzemamo se namreč za to, da se mladim ponudi možnost ustvarjanja, kreativnosti in tudi sodelovanja na ekstemporu, kjer se lahko predstavijo s svojimi deli, saj je to pomemben prispevek za razvoj njihove umetniške poti.

Nastaja Javorca slovenskega Krasa

Olga Knez

V Mladinskem hotelu Pliskovica so slovenski kulturni praznik obeležili z odprtjem razstavo o vojaški poljski bolnišnici Feldspital 808 in znameniti kapeli, ki je delovala v Kosoveljah, v zaledju soške fronte, kot ena izmed več kot desetih vojaških bolnišnic. Razstavo, katere avtor je direktor Parka vojaške zgodovine Pivka mag. Janko Boštjančič, so predstavili že lani v Pivki, Kobaridu in Sežani. Tokrat pa so jo za mesec dni postavili v prostore hostla v Pliskovici z namenom, da si lokalno prebivalstvo seznani z ohranjanjem kulturne dediščine in spominov na 1. sv. vojno.

Pozdrav zbranim je namenila sežanska podžupanja Vanja Jelen, ki je izpostavila, da želi občina s projektom obnove kapele na mestu njenega nastanka v Kosoveljah postaviti trajen pomnik, za kar se že pripravlja občinski prostorski načrt. Zgodbo, kako je prišlo do nastanka razstave in makete kapele ter kakšen pomen ima za ohranjanje spomina na del zgodovine Kraševcev, je podal avtor razstave mag. Janko Boštjančič. Pobudnik raziskovanja kapele in poljske bolnišnice v Kosoveljah je Dušan Luin, aktiven član RD Pliska in prejemnik plakete Srečka Kosovela (leta 2023). Na osnovi fotografij, ki jih je sežanski zbiralec Marko Mohorčič odkril v Nemčiji, je Franci Pogačar po naročilu Parka vojaške zgodovine Pivka pripravil maketo v merilu 1 : 10, pri obdelavi kamna pa mu je pomagal kamnosek Jernej Bortolato iz Pliskovice. Danes so pred vasjo Kosovelje vidni le še ostanki kapele, ki je bila leta 2009 razglašena za kulturni spomenik lokalnega pomena. » Vsi si želimo, da bi obnovili vojaško kapelo v Kosoveljah, ki naj bi postala in imela enak pomen kot Javorca za slovenski Kras,« je še zaključil Boštjančič.

Kulturni utrip večera so dali člani ansambla Naši fantje pod vodstvom Iga Rodoviča. Pesmi iz njegove najnovejše pesniške zbirke Ko burja prečesava sanje je prebirala Loredana Gec. Člani domačega RD Pliska so poskrbeli za bogato kulinarično druženje z okusom po kulturni dediščini z jedjo iz 1. sv. vojne – grenadirmarš.

Prešerno in raznoliko

Maja Batagelj Jože Požrl

Februar v Kosovelovem domu Sežana je bil prešeren in raznolik. V začetku meseca so nas do solz nasmejale Ženske brez filtra, ob kulturnem prazniku pa je zadonel klavirski koncert člana skupine Laibach Saša Vollmaierja, ki je iz laibachovskih struktur zvoka izklesal čudovito klavirsko klasiko. To je bil nedvomno eden najlepših klavirskih koncertov v zadnjih letih. V okviru abonmaja je nastopila zasedba David in Ukradeno pero in se poklonila Tomažu Pengovu prav na 11. obletnico njegove smrti. Njihova interpretacija nas je popeljala na čudovito pot Tomaževih pesmi. Ljubitelji gledališča so prišli na svoj račun z glasbeno komedijo Mnogo hrupa za nič v izvedbi SNG Nova Gorica, ko smo gostili pravi gledališki spektakel. Otroci so se lahko razveselili Muce copatarice v lutkovni predstavi Lutkovnega gledališča FRU FRU in KUD France Prešeren. Lutke in pesmi so otroke ponesle v pravljični svet izginulih copatkov. Planinsko društvo Sežana je postreglo z novim predavanjem. Marjan Olenik je poslušalce popeljal med vulkanske kraterje, slikovitai jezera in druge lepote Portugalske. Že tako pester program so dopolnile filmske projekcije. Omenimo nikoli zastarelo klasiko Nosferatu in letošnjo veliko uspešnico Brutalist o vizionarskem arhitektu Lászlu Tóthu. Na valentinovo so se zaljubljeni lahko posladkali z novim poglavjem Bridget Jones, otroke pa je zabaval slavni medvedek Paddington. Na pogovorni četrtek smo se sprehodili skozi mozaik haloške pokrajine in njenih ljudi v dokumentarnem filmu V mojih sanjah rase vsako noč drevo režiserja Vida Hajnška. Izvedena je bila tudi nova projekcija za mlade v okviru projekta Filmšula. Na sporedu je bil film Julie molči. Na odru je ponovno zasijala koprodukcijska predstava Zvezdica Zaspanka za učence domače in okoliških šol v okviru šolskega abonmaja. Konec meseca je bil posvečen otroškim dopoldanskim animiranim filmom, kjer so otroci lahko zimske počitnice popestrili s potepom po čarobnem gozdu, iskali izgubljeni zaklad in se spopadli s tatovi in nepridipravi. V Veliki galeriji je na ogled razstava docenta slikarstva iz Beograda Nikole Markovića, ki se ukvarja z aktualnimi in družbeno angažiranimi temami današnjega časa.

V marcu napovedujemo (prestavljen) koncert Gregorja Ravnika, dolgo pričakovano otroško predstavo Zverjašček in akustični koncert skupine Niet. Za ljubitelje gledališča bodo poskrbeli Sosedje, za smeh pa Moška pamet in Posli pod krinko. Prešernost in raznolikost se bo tako nadaljevala tudi po koncu najkrajšega meseca v letu.

Kresniki povabili v goste pevce iz Rakitne

Olga Knez

Vokalna skupina Kresnik iz Sežane, ki je nastala pred šestimi leti in pod vodstvom umetniškega vodje Mirana Mirana Žitka iz Postojne združuje 11 pevcev s Krasa in bližnje okolice, je 18. januarja 2025 v goste v domači kraj povabila člane Mešanega pevskega zbora Kulturnega društva Rakitna. V sežanski cerkvi sv. Martina so skupaj pripravili čudovit božični koncert. Pred koncertom božičnih pesmi in napevov pa so gostujoči pevci peli tudi pri maši, ki jo je daroval župnik Aleksander Skapin.

Mešani pevski zbor iz Rakitne je nastal pred skoraj 30 leti in ga od vsega začetka, z malo vmesnega premora, vodi zborovodkinja Jelka Beltram Kovačič. Zbor, ki šteje 16 članov, prepeva slovenske ljudske in umetne pesmi, posegajo pa tudi po tuji zborovski literaturi. Vsako leto pripravijo božični koncert z več ponovitvami. Tokrat so v Sežani predstavili del božičnega repertoarja, pri katerem jih je na orgle spremljala Jožica Boršnik, na kitaro pa je zaigrala Varja Kovačič Kraigher.

Skupina Kresnik poje različne zborovske pesmi. Za sabo imajo vrsto odmevnih nastopov in samostojnih koncertov. Pevske turneje vsako leto sklenejo s celovečernim koncertom v Kosovelovem domu v Sežani. Oba zbora sta koncert zaključila z Gruberjevo Sveto nočjo. Hvaležno občinstvo pa jim je namenilo obilen aplavz. Sežanski pevci pa so se z darilcem zahvalili gostiteljem in župniku Skapinu, saj jim nudi prostor za vaje v pastoralnem domu.

V ravnotežju s fotografinjo Vilmo Colja

Olga Knez

V galeriji Občine Divača so 6. februarja 2025 odprli razstavo fotografij Vilme Colja iz Dan pri Sežani z naslovom V ravnotežju. Razstava 35 fotografij je bila del obsežnejše razstave, s katero se je avtorica junija lani ob praznovanju svoje 70-letnice predstavila v prostorih KC Ljubljana. Že od leta 1981 je kot njen soprog, priznani ilustrator in karikaturist Radko Oketič, članica ljubljanskega KUD Kliničnega centra in Medicinske fakultete dr. Alojza Kraigherja. O njenem delu je v Divači spregovorila predstavnica občinske uprave Suzana Škrlj.

Ob možu sta bila avtorici fotografska mentorja Peter Skoberne in Andreja Peklaj, v novi računalniški dobi pa se jima je pridružil še sin Klemen Oketič. Vilma je tudi ustanoviteljica Fotografsko študijskega krožka Žarek Sežana in prva predsednica sežanskega Foto kluba Žarek. Od leta 1981 je imela 18 samostojnih slikarskih in fotografskih razstav, sodelovala je na več kot 50 skupinskih razstavah doma in v zamejstvu. Svoje znanje o fotografiji je prenašala na mlajše generacije, saj je na sežanski osnovni šoli vodila fotografski krožek. Avtorica pravi: »Ko fotografiram, me ni. So le lepota, veselje vesolja in komet žalosti.« Fotografije so nastale v zadnjih štirih letih in predstavljajo lepoto narave, s poudarkom na odsevih in ravnotežju, ki vlada v njenem kraljestvu.

Poskus vsakdanjosti z Anjo Zag Golob

Mateja Kralj

Anja Zag Golob, ki jo poznamo kot odlično pesnico, je konec lanskega leta izdala svoj prozni prvenec z naslovom Poskus vsakdanjosti. Knjigo je v pogovoru z Nastjo Virk predstavila tudi v Kosovelovi sobi.

Sama pravi, da knjiga ne zajema esejev, temveč proste spise. Vseh je 11 in prav v vsakem je nekaj, o čemer smo bralci že razmišljali ali so v njih omenjene osebe, ki so tudi nam ljube. Spomnimo se kultnega beograjskega benda EKV, ki je zaznamoval generacije privržencev in poslušalcev, in poljskega režiserja Krzysztofa Kieślowskega, čigar film Tri barve: modra smo si ogledali več kot enkrat. Avtorica se v knjigi spominja tudi kultnega koncerta Keitha Jarretta v Kölnu leta 1975.

Če ste bili prepričani, da je vsakdanjost siva, brezoblična, dolgočasna in ponavljajoča se, vas bo branje te knjige prepričalo v nasprotno. Zbirka dokazuje, da nam lahko prav vsi na videz še tako vsakdanji in nepomembni dogodki popestrijo življenje. Na žalost se tega zavemo šele takrat, ko so nam vsakdanja opravila onemogočena, kot je bilo to v času koronskega virusa, ko je Anja tudi dobila navdih, da zapiše ta razmišljanja. Kar dela naša življenja magična in posebna, je lahko čisto preprosto pitje čaja, priprava praženega krompirja, pisanje pisem, vožnja z vlakom, drevo sredi mesta in pa seveda knjigarne, knjige in poezija.

Anja danes vodi stripovsko založbo VigeVageKnjige, ki je specializirana za strip in risoroman in ima knjigarno v Ljubljani in Mariboru. Deluje kot pesnica, pisateljica, prevajalka in kolumnistka. Je velika promotorka poezije in umetnosti nasploh. Po njenem mnenju bi morali vsi prebrati vsaj eno pesem na dan. Tudi v zbirki prostih spisov Poskus vsakdanjosti piše o tem, kako pomembni sta umetnosti in literatura. V enem od prostih spisov pravi, da so »na svetu knjige, poezije in proze, ki zmorejo eksplodirati v tvoje doslej znano življenje, ga v hipu raztreščiti na kosce in znova sestaviti v celoto brez preostanka, toda povsem drugače, kot je bilo zlepljeno prej.«

MC Podlaga v Estoniji

Goran Grabić

V sklopu programa Erasmus+ se je sedem dijakov in dijakinj 3. letnika gimnazije Šolskega centra Srečka Kosovela Sežana – ki obiskujemo predmet podjetništvo, udeležilo mednarodne mladinske izmenjave Intro to sustainable entrepreneurship v organizaciji gostujoče partnerske organizacije VitaTiim.

S sovrstniki iz Estonije, Turčije in Italije smo se preko delavnic, razprav in praktičnih aktivnosti učili ustvarjati in voditi podjetja s poudarkom na okoljski trajnostnosti. Udeleženci izmenjave smo spoznavali pomen trajnostnih poslovnih praks ter razvoja podjetniških veščin v praktičnem okolju. Izmenjava je spodbujala sprejemanje zelenih pobud v poslovnih modelih, medkulturno izmenjavo in timsko delo.

Obiskali smo tudi multimedijski center evropskega parlamenta v Talinu, kjer nam je bilo z multimedijskimi orodji in na delavnicah predstavljeno delovanje Evropske unije.

Estonijo smo zapustili polni pozitivnih izkušenj, vtisov, idej in spoznanj za prihodnje ustvarjanje.

Zahvaljujemo se Mateji Grzetič Žerjal z Občine Sežana za podporo pri vzpostavitvi stika z vodilno partnersko organizacijo VitaTiim.

Jutranja kulturnica v MC Podlaga

Špela Miklavec

Prešernov dan smo v MC Podlaga obeležili z Jutranjo kulturnico, ki smo jo pripravili skupaj z Domom na Krasu. Literarno-likovnemu srečanju so se pridružili tudi stanovalci Doma upokojencev Sežana in uporabniki VDC Koper.

Literarno ustvarjalnico Rimarija je vodila mentorica skupine LUTKA-rija Silvana Cucek, likovno ustvarjalnico Prešeren in Julija – lepi par pa likovna pedagoginja Damjana Štrukelj.

Izdelke vseh sodelujočih so si obiskovalci lahko ogledali do 13. februarja.

Kulturno tudi v vrtcu Dutovlje

Karmen Gec Hočevar

Vsako leto v vrtcu Dutovlje obeležujemo kulturni praznik. Letos smo se povezali s Kulturnim društvom Kraški šopek Sežana, ki deluje z namenom ohranjanja kraških šeg in navad, ljudske glasbe in oblačilne dediščine. V ponedeljek, 10. februarja 2025, so nas obiskale gospe v tržaško-kraški noši in godec s harmoniko.

V pristni kraški govorici, ki je že skoraj šla v pozabo, so se predstavili in povedali nekaj štorij iz otroštva. Člani društva so namreč generacija, ki je živela otroštvo, ko obilja še ni bilo in so morali kot majhni otroci veliko delati. Kljub pomanjkanju in skromnosti tistega časa pa imajo lepe spomine na svoje otroštvo.

Delo otrok se je takrat prepletalo z igro, igrač pa skoraj niso imeli. Gospe so otrokom pripovedovale o tem, kako so jim punčke, s katerimi so se igrale, sešile mame ali pa so bile narejene kar iz krompirja. Deklice so se takrat pridno učile šivati kar doma.

Tudi pust je bil včasih drugačen od današnjega. Našemili so se v stara strgana oblačila, si nataknili star žakelj in šli po vasi. Pripovedovale so o tem, kako so včasih veliko prepevali, večinoma pesmi, ki so nekaj povedale. Slišali smo tudi simpatično dogodivščino o bananah, ki jih takrat otroci s Krasa niti poznali niso, pa o tem, da so Kraševci znali plavati samo v krogu.

Ob obisku so nam zapeli nekaj ljudskih pesmi, zaigrali in odplesali kraški ples. Ker pa pri tem radi sodelujejo tudi otroci, smo se jim kmalu kar pridružili. Sama sem začutila toplino že ob njihovem prihodu, skromnost in hvaležnost, ki so jo pridobili najverjetneje prav v otroštvu. Tudi otroci so jih poslušali z zanimanjem in čas, ki smo ga skupaj preživeli, ni bil le poučen, temveč mnogo več.

Člani društva radi zapojejo in ohranjajo med drugimi tudi staro ljudsko pesem Moja mati kuha kafe. Slišali in zapeli smo jo tudi v našem vrtcu. Pesem pravi, da je 'miżerja', ma vseeno lepo … in nam je bilo ta dopoldan zares lepo.

Pozdravljeno življenje z Andrejem in Urošem Perkom

Olga Knez

Predstavitev knjige Pozdravljeno življenje s podnaslovom Trije primeri dviga in čustvenega zorenja s pomočjo socialno-andragoške metode je 23. januarja 2025 na Ljudsko univerzo v Sežani pritegnilo številne bralce in ljubitelje zdravega življenjskega sloga. Predsednica Univerze za tretje življenjsko obdobje Kras Nadja Mislej - Božič je zbrane, še posebej avtorja knjige Andreja in Uroša Perka, v imenu organizatorjev prisrčno pozdravila in nakazala, da je na lanskem slovenskem knjižnem sejmu v Ljubljani s Samom Vadnovom, ki je direktor Založbe Buča, vzklila ideja o predstavitvi nove knjige o medsebojnih odnosih, osebnostni rasti in psihoterapiji. Z obema strokovnjakoma, očetom in sinom, psihologom dr. Andrejem Perkom in psihoterapevtom doc. dr. Urošem Perkom, se je pogovarjala Mojca Volkar Trobevšek, ki je svoje 10-letno delo v skupini predstavila tudi v omenjeni knjigi. Knjiga na več kot 500 straneh prinaša obilico branja s področja vzgojno-terapevtskih sredstev socialno-andragoške metode s tremi primeri, ki se dotikajo vseh generacij. V zahvalo je Mislej - Božičeva gostom poklonila zbornik Jolka Milič- v plašču besed, ki ga je lani izdala kraška tretja univerza. Avtorja sta z veseljem podpisovala svojo prvo skupno knjigo in se rada vračata na Kras, še posebej v dolino Gornje Branice, od koder je doma Andrejeva žena oz. Uroševa mati ddr. Verena Vidrih Perko, znana arheologinja in muzealka, lanskoletna dobitnica najvišjega Valvasorjevega priznanja za življenjsko delo. S predavanji v okviru študijskega krožka Sam svoj terapevt, ki ga je več let vodila psihologinja in njihova članica Jasna Vodeb, bodo nadaljevali enkrat mesečno.

Trajnostni razvoj v sežanski enoti Vrtca Sežana

Sabina Vlašić

Učenje otrok za trajnostni razvoj je ena od prednostnih nalog sodobnih kurikulov, trajnostna potrošnja pa najprimernejše področje, na katero lahko usmerimo svojo pozornost. Z vzgojo otrok želimo prispevati k zmanjšanju količine izdelkov, ki končajo na smetišču, posredno pa vplivati na zmanjšanje onesnaževanja okolja. Tudi v Vrtcu Sežana trajnostno živimo ter vzgajamo in učimo otroke in starše, kako postati bolj odgovoren potrošnik. Ena od dejavnosti, s katero poskušamo to doseči, so izmenjevalnice.

V enoti Sežana je med 18. in 29. novembrom 2024 potekala tretja izmenjevalnica oblačil, igrač in knjig, med 3. in 28. februarjem 2025 pa še prva izmenjevalnica pustnih kostumov. Na naših izmenjevalnicah lahko oblačila, igrače, knjige in pustne kostume prinese in odnese vsak, ki si to želi, prav tako lahko izdelek izbere posameznik, ki ni prinesel ničesar. Kar na koncu ostane, podarimo sirotišnici v Slavini pri Prestranku in Zbirnemu centru v Logatcu.

Ko smo se pred tremi leti v skupini Kameleončki odločili, da sodelujemo v projektu Ne zavrzi oblek, ohrani planet, si nismo predstavljali, da bo to preraslo v projekt enote. V vrtcu smo prvo izmenjevalnico oblačil pripravili aprila 2023. Za potrebe izmenjevalnice smo z otroki restavrirali staro omaro, ki je postavljena v središče izmenjevalnice. Naslednje šolsko leto so se nam pridružile še ostale skupine naše enote.

Že prvo leto je veliko staršev izmenjavo pohvalilo in izrazilo željo, da bi postala vsakoletna. Predlagali so, naj postavimo kabino za pomerjanje oblačil za odrasle ter bili navdušeni nad izmenjavo knjig in promocijo branja. Prvo leto je bilo v izmenjevalnici največ plišastih igrač, letos pa so lahko otroci izbrali tudi sestavljanke, družabne igre, kolesa, skiroje, avtomobilčke.

Naše prepričanje, da so otroci lahko aktivni udeleženci tudi v temah, ki se odraslim ne zdijo otroške, smo uspešno predstavili staršem in tako pomagali oblikovati drugačno razmišljanje v družinah otrok, ki obiskujejo naš vrtec. Hvala vsem, da ste bili del naše zgodbe.

Spodbujanje trajnostnega ravnanja z odpadnim tekstilom v skupini Netopirčki

Anja Višček Anja Kristan

Vrednote, ki jih predajamo najmlajšim, so popotnica za njihovo življenje. V skupini Netopirčki smo izvajali projekta Ekošola – Ne zavrzi oblek, ohrani planet in Unesco – Kam z odpadnim materialom, namenjena ozaveščanju otrok o pomenu trajnostnega ravnanja z odpadnim materialom. Osredotočili smo se na ponovno uporabo odpadnega tekstila.

Spodbujali smo ločeno zbiranje odpadnih oblačil, njihovo izmenjavo, popravilo ter predelavo, da bi čim manj končalo na odlagališčih. Povezali smo se z društvom Humana. Prejeto gradivo o kroženju in recikliranju tekstila smo si z otroki ogledali in se o njem pogovorili. Z voznikom društva Humane smo odprli zbirni zabojnik odpadnega tekstila in pregledali vsebino. Spoznali smo, kaj ljudje odvržejo in se pogovorili, kaj je primerno za nadaljnjo uporabo.

Otroci so iz zabojnika izbrali nekaj kosov tekstila, ki smo jih oprali in uporabili za izdelavo odejic igračam v igralnih kotičkih. Voznik nam je dostavil slikanice, ki so bile v zabojniku. Po razkuževanju smo jih uporabili za obogatitev knjižnih kotičkov. V zbiralni škatli v vrtcu smo zbirali odrabljene majice, rjuhe in nogavice. Z družinami otrok smo v ustvarjalni delavnici v vrtcu iz odpadnih majic izdelali nakupovalne torbe. Iz odrabljenih rjuh smo izdelali lutke duhce – like iz pravljice Bav bav. Otroci so z njimi pripravili predstavo. Stare nogavice smo uporabili za izdelavo igrač, kot so

medvedki in zajčki.

V okviru vrtca je bila organizirana izmenjevalnica igrač, oblačil in knjig, ki smo si jo z zanimanjem ogledali. Otroci so prinesli svoje odrabljene igrače in jih zamenjali za druge, prav tako so starši izmenjali oblačila in obutev. Obiskali smo tudi Krožiišče – izmenjevalnico rabljenih predmetov v Sežani. Tam so nas toplo sprejeli in nam predstavili namen in cilj izmenjevalnice. Vsak otrok je od doma prinesel predmet, ki ga ne potrebuje več in ga v Krožiišču zamenjal za drugega. S tem smo otrokom približali trajnostne vrednote in jih spodbudili k odgovornemu ravnanju.

Sežanski sedmošolci na nepozabni šoli v naravi ob Kolpi

Neža Pahor

Učenci sedmih razredov Osnovne šole Srečka Kosovela Sežana so v začetku januarja 2025 preživeli nepozaben teden v Radencih ob reki Kolpi, kjer so se udeležili naravoslovne šole v naravi. Po prihodu so se hitro nastanili in začeli z raziskovanjem okolice ter pestrimi dejavnostmi.

Spoznavanje reke Kolpe, ki v zimskem času dosega visok vodostaj, je bila ena prvih aktivnosti. Učenci so prehodili pet labirintov ob reki in si zaželeli skrite želje za novo leto. Navdušeni so bili nad tradicionalno poslikavo belokranjskih pisanic, posebno pa jih je očarala kača Newton, ki je pritegnila največ pozornosti. Pri plezanju na plezalni steni, orientacijskem teku in izdelavi bivakov so pokazali svoje ročne spretnosti, hkrati pa so se naučili zakuriti ogenj s kresilom. Spoznavali so osnove prve pomoči ter posneli kratke animirane filme. V okviru projekta Šolska shema so poskusili lokalne mlečne izdelke in se učili o zmanjševanju odpadne hrane.

Velik izziv je bilo lokostrelstvo, kjer so se preizkusili v pravilni tehniki napenjanja loka. Ob reki so izvajali analizo čistoče vode in se seznanili s črno človeško ribico, ki se

od navadne razlikuje po specifičnih prilagoditvah. Večerni pohodi z lučkami so ustvarili pustolovsko vzdušje, medtem ko so prvi teden učenci pekli hrenovke ob ognju, drugi pa uživali v snegu in sankanju, ki se je zaradi odjuge spremenilo v blatno vožnjo. Vsak večer so zaključili z zabavnimi dogodki, kot so ustvarjalne delavnice, igre in ples, kjer so se sprostili in zabavali. Učitelji so pripravili tudi dramsko delavnico, ki je nasmejala vse prisotne.

Naravoslovna šola ob Kolpi je učencem omogočila stik z naravo, nova znanja in nepozabne spomine. Dnevi so bili polni smeha, novih prijateljstev in dragocenih izkušenj.

Dan odprtih vrat prilagojenega programa na OŠ Dutovlje

Vljudno vabljeni na obisk šole v Dutovljah, kjer od septembra 2024 izvajamo program z nižjim izobrazbenim standardom. V torek, 11. marca 2025, vam bomo med 10.00 in 15.30 predstavili življenje in delo v prilagojenem programu izobraževanja. Če nas v tem terminu ne morete obiskati, nas lahko pokličite, da se bomo dogovorili za uro.
Vljudno vabljeni.

Naslov šole:
Dutovlje 135, 6221 Dutovlje
Telefon: 05 731 82 50
E-naslov: os-dutovlje@guest.arnes.si

Tehniški dan za devetošolce – obisk Lipice in spoznavanje poklicev

Pia Boštjančič

V petek, 24. januarja 2025, je na OŠ Srečka Kosovela Sežana potekal tehniški dan za učence 9. razredov. Njegov namen je bil spoznavanje različnih poklicev, predvsem v lokalni skupnosti. Z željo, da bi učencem pomagali pri odločanju o nadaljnjih izobraževalnih poteh, smo pripravili pester program in jih tako želeli navdihniti ter jim predstaviti nove ideje za prihodnost.

Sodelovali smo s Kobilarno Lipica, kjer so nas prijazno sprejeli in nam bili pripravljeni na zanimiv način predstaviti različne poklice, ki jih ponujajo v svojem okolju. Naši učenci so tako spoznali poklic kočijaža, jahača, konjarja, vzdrževalca, receptorja, sobarice, natakarja in kuharja. Na šoli pa je potekala tudi predstavitev drugih obetavnih poklicev v lokalni skupnosti. Učenci so pobližje spoznali poklice arhitekta in geodeta, kovinarja v proizvodnji, strojnega tehnika, policista, poklicnega gasilca ter nohtno stilistko.

Tehniški dan je učencem omogočil poglobljeno razumevanje različnih poklicnih možnosti in jih spodbudil k razmišljanju o lastni poklicni poti. Zahvaljujemo se Kobilarni Lipica za pomoč pri organizaciji tehniškega dne, podjetju Tip95 in GPS za odziv in pripravljenost na sodelovanje, Zavodu za gasilno in reševalno službo Sežana ter Policijski postaji Sežana za njihov čas in pomoč.

Kulturni dan nekoliko drugače

Sara Žagar in Nina Intihar arhiv OŠ Dutovlje

Učenci osnovne šole Dutovlje slovenski kulturni praznik že nekaj let obeležimo tako, da se odpeljemo v kak bližnji kraj in raziščemo njegovo zgodovino in kulturni pomen.

Letos smo se učenci 6. in 7. razreda odpravili v svetovno zibelko krasoslovja – Postojno. Najprej smo se ustavili v Notranjskem muzeju. Kustosinja Ana Čič in kustos Primož Renko sta nas seznanila s kulturno in naravno dediščino Notranjske in čeprav se v muzejih navadno ne sme dotikati razstavljenih eksponatov, smo se lahko marsičesa dotaknili, pogledali v mikroskop ali prisluhnili projekciji. Bilo je zelo zanimivo in prav nič muzejsko zaprašeno!

Kulturni dan smo nadaljevali s sprehodom po Postojni. Najprej nas je simpatični kustos Tine Kaluža popeljal v staro brivnico, katere lastnik gospod Ozbič je bril in friziral svoje stranke vse do svojega 89. leta. Vodič nam je povedal, da je bil salon v vseh letih zaprt le dvakrat. Del brivnice je danes preurejen v muzej, v drugem delu pa je delujoči brivski salon.

Ogled Postojne smo sklenili z ogledom razstave Obrazi naše zgodovine v parku v osrčju mesta.

Z učenci 8. in 9. razredov smo kulturni dan obeležili v Divači, na Škrateljnovi domačiji. Obiskali smo Muzej slovenskih filmskih igralcev in se seznanili s fazami ustvarjanja in nastajanja filma, filmsko tehniko pa tudi z zgodovino slovenskega filma – od prvih posnetkov, od nemega do zvočnega in nazadnje tudi barvnega filma. Učenci so na steni slovenskih filmskih igralcev prepoznali nekaj predstavnikov mlajše generacije, obenem pa tudi starejše igralce iz znanih slovenskih filmov. V Škrateljnovi hiši smo podrobneje spoznali življenje prve slovenske filmske zvezde Ite Rine, ki se je rodila v Divači. Sledila je projekcija slovenskega filma – še vedno aktualnih klasik: komedije To so gadi za devetošolce in komedije Moj ata, socialistični kulak za osmošolce.

V dialogu s poezijo

Lara Abram Petra Ražem

V petek, 31. januarja 2025, smo se s sošolci iz 2. a gimnazije Šolskega centra Srečka Kosovela Sežana med uro slovenščine odpravili v Kosovelovo sobo, kjer smo se srečali s sodobno slovensko pesnico Tino Kozin. Želeli smo se približati aktualni poeziji in govoriti o njej tudi izven šolskih klopi. Pogovarjali smo se o najrazličnejših temah.

Pesnica nam je prebrala svojo prvo pesem in razložila, kako je pesem nastala in kaj je bil navdih zanjo. Zdelo se mi je precej zanimivo, saj smo razpravljali tudi o tem, ali je za lažje razumevanje pesmi pomembno poznavanje avtorjevega življenja. Spoznala sem, da tako pesem res lažje razumemo, saj ji kontekst doda globlji pomen. Poezija se namreč skriva v najbolj skritih delčkih duše in tiho čaka na trenutek, ko bo prišla na dan. S svetom jo pesnik lahko deli le, če si dovoli ustaviti se za trenutek in opazovati, kaj se dogaja okrog njega.

Tudi sama kdaj kaj napišem in ob tej priložnosti sem prebrala eno izmed svojih pesmi. Mnenje sošolcev pa tudi profesorice in pesnice mi veliko pomeni, zato sem bila že od trenutka, ko sem tisti dan vstopila v Kosovelovo sobo, vznemirjena. Pa me sploh ni bilo strah nastopanja, bolj me je skrbelo, kako bodo pesem razumeli ostali. Na koncu so bile vse skrbi odveč in tako je za menoj še ena prijetna življenjska izkušnja.

Srečanje se je zaključilo s spoznanjem, da nas branje poezije lahko samo obogati in da ni utečene poti, po kateri ustvarjalec hodi, ampak si jo z besedo za besedo svobodno izbira sam.

Pester februar na Glasbeni šoli Sežana

Ivo Bašič arhiv GŠ Sežana

Številne nastope, ki smo jih pripravili z našimi učenci, smo februarja posvetili dnevu kulture. 4. februarja smo v Komnu sodelovali s Kosovelovo knjižnico Sežana ter pevskim zborom Cominum pod vodstvom Karin Luin. Naslov prireditve je bil Iz korenin v svet. Solistične točke je z izbranimi verzi pospremila moderatorka Marija Umek. V Vrabčevi dvorani v Sežani pa so nastopajoči 6. februarja v poklon kulturnemu prazniku izvajali skladbe slovenskih avtorjev. Oba nastopa sta bila zelo lepo obiskana, izvedba skladb pa na visoki ravni.

Na valentinovo pa so učitelji letos prvič skupaj z učenci pripravili čaroben večer skladb in pesmi, prepojenih z ljubezensko tematiko. Čudovito muziciranje mladih glasbenikov je dodobra ogrelo občinstvo, vzbudilo marsikatero ljubezensko zgodbo in skoraj prepričani smo, da bi lahko Valentinov koncert na Glasbeni šoli postal tradicionalen.

Poleg rednega pouka pa se z dodatnimi vajami in nastopi intenzivno pripravljajo naši tekmovalci, saj jih v marcu čaka Državno tekmovanje mladih glasbenikov Republike Slovenije. Tekmovanja se bo udeležilo 13 solistov in ena komorna skupina in prav za vse bomo stiskali pesti in se nadejali najboljših rezultatov.

Sežanski košarkarji med osem najboljših v državi

Blaž Gec

V četrtek, 13. februarja 2025, je v športni dvorani OŠ Sostro v Ljubljani potekalo polfinalno tekmovanje v košarki za starejše dečke. V skupini E so poleg naše šole tekmovali tudi gostujoča OŠ Sostro in OŠ Toma Brejca Kamnik. Naši fantje so z izjemno borbeno in preudarno igro premagali obe ekipi in zasedli prvo mesto ter se tako uvrstili med osem najboljših ekip v državi. Fantom za uspeh iskreno čestitamo in jim želimo veliko sreče v drugem krogu polfinalnega tekmovanja.

OŠ Srečka Kosovela Sežana so zastopali: Mark Mijanović, Tilen Štoka, Staš Ozbič, Nejc Race, Nik Trampuž, Tom Samsa, Elias Ramirez, Teo Pilić, Jaka Iskra, Benjamin Škapin, Maj Škapin in Matej Čigon.

Odprt je drugi Javni poziv LAS Krasa in Brkinov

Maja Colja, Jerneja Modic

Območna razvojna agencija Krasa in Brkinov – vodilni partner LAS je objavil 2. Javni poziv za izbor projektov za uresničevanje ukrepov Strategije lokalnega razvoja LAS Krasa in Brkinov v letu 2025 na območju občin Divača, Hrpelje - Kozina, Komen in Sežana, ki se bodo financirali iz sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj.

Namen javnega poziva je izbor projektov, katerih rezultati prispevajo k uresničevanju Strategije lokalnega razvoja LAS Krasa in Brkinov v letu 2025 ter se izvaja kot podpora za izvajanje lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost (pristop LEADER/CLLD). Prepoznane so bile potrebe na področju:

- Varovanje naravne in kulturne dediščine ter prepoznavanje njunega razvojnega potenciala (npr. odziv na podnebne spremembe, ohranjanje biotske raznovrstnosti, zmanjšanje odpadkov in njihova bolj učinkovita raba v krožnem gospodarstvu, ohranjanje in nadgradnja tradicionalnih znanj, krepitev povezovanja iniciativ in društev z deležniki iz različnih sektorjev in podobno);
- Trajnostni in odgovorni turizem (npr. razvoj inovativne trajnostne turistične ponudbe, organizacija odmevnih javnih turističnih dogodkov in promocijske aktivnosti, učinkovito povezovanje in sodelovanje med ponudniki, nadgradnja že vzpostavljenih oz. nove pohodne, kolesarske in konjeniške poti in podobno) ter
- Enakopravna socialna vključenost ter medgeneracijsko sodelovanje, povezovanje (npr. podpora ranljivim skupinam in pomoč pri njihovem socialnem vključevanju, pomoč pri digitalni preobrazbi, posebej pri starejših, zmanjševanje izseljevanja mladih, podpora podeželskim podjetniškim pobudam, integriranje priseljencev in podobno).

Višina razpoložljivih sredstev za sofinanciranje projektov znaša 440.000 EUR, pri čemer je najvišji znesek javne podpore za posamezni projekt investicijske narave 100.000 EUR, najvišji znesek javne podpore za posamezni projekt neinvesticijske narave pa je 50.000 EUR. Stopnja javne podpore posameznega projekta znaša 80 % upravičenih stroškov projekta.

Upravičenci do podpore so pravne osebe in samostojni podjetniki posamezniki, projekt pa lahko izvedejo sami ali s partnerji, najpozneje v treh letih od podpisa pogodbe z Ministrstvom za kohezijo in regionalni razvoj.

Javni poziv je bil objavljen 16. februarja 2025, predloge projektov z vlogo na javni poziv pa je mogoče oddati do 16. maja 2025.

Razpisna dokumentacija je dosegljiva na spletni strani LAS Krasa in Brkinov (https://www.laskrasainbrkinov.si/javni-poziv-za-operacije/). Z namenom povezovanja projektnih idej v širša partnerstva ter predstavitve javnega poziva in priprave vloge na javni poziv bodo organizirane

tudi delavnice, ki bodo potekale v živo:

- v četrtek, 13. marca ob 17. uri v Križu pri Sežani (vaški dom, Križ 2),
- v četrtek, 20. marca ob 17. uri v Divači (Muzej slovenskih filmskih igralcev, Kraška cesta 26),
- v četrtek, 27. marca ob 17. uri v Štanjelu (Kulturni dom, Štanjel 59a),
- v četrtek, 3. aprila ob 17. uri na Kozini (Inkubator Kozina, Mestni trg 5),

Poleg tega bo za vsa odprta vprašanja potekalo tudi spletno svetovanje (preko platforme ZOOM), in sicer 7. maja ob 10. in 15. uri.

Vsi termini so objavljeni tudi na naši spletni strani www.laskrasainbrkinov.si.

Za dodatne informacije sta vam na voljo Maja Colja in Jerneja Modic, sodelavki v pisarni LAS, ORA Krasa in Brkinov, na e-naslovu info@laskrasainbrkinov.si in tel. št. 041 686 102.

I FEEL SLOVENIA | Sofinancira Evropska unija | SKUPNA KMETIJSKA POLITIKA | LEADER

Prikaz rezi vinske trte v Dutovljah

Milena Štolfa, arhiv KGZ

Kmetijski gozdarski zavod Nova Gorica – KSS Sežana je po nekaj letih premora v vinogradu vinogradniške kmetije Širca-Kodrič v Dutovljah 31. januarja 2025 organiziral prikaz rezi vinske trte.

Prikaz rezi z razlago je predstavila Maja Koren Ivančič, specialistka za vinogradništvo in vinarstvo pri Kmetijsko gospodarskem zavodu Nova Gorica, ki je posebej poudarila, kakšni so cilji rezi in na kaj naj bo vinogradnik pri tem opravilu pozoren. Izpostavila je, da je pomembno vzdrževanje ravnotežja med rastjo in rodnostjo. Priporočala je mehko rez, kar pomeni, da režemo dvoletni in enoletni les. Starejši les, kjer ostanejo po rezi velike rane, prvo leto pustimo 'štrcelj'. V času zelenih del morebitne mladice odstranimo. 'Štrcelj' se sčasoma posuši in takrat ga prikrajšamo. Na tak način preprečujemo oz. zmanjšujemo možnost vdora gliv, ki povzročajo kap vinske trte. Rez opravimo v suhem vremenu, ko trta vstopi v mirovanje. Za rodni les izberemo zdravo rozgo. Rez dvoletnega lesa naj bo pravokotna, enoletnega pa 1–2 cm nad očesom in nekoliko poševna. Pomembno je uravnavanje mikroklimatskih razmer v notranjosti trsa, kot sta zračnost in osvetlitev.

Vinogradniki so izvedeli marsikaj novega, kar bodo s pridom upoštevali pri rezi v svojih vinogradih.

Destinacija Kras in Brkini prejemnica znaka Slovenia Green Destination GOLD

Katja Kralj

Destinacija je na podlagi ocen prejela v šestih kategorijah povprečno oceno 8,5. Najbolje je bila ocenjena v kategoriji Kultura in tradicija (10), Destinacijski management (9), Narava in krajina (8,8), Družbena klima (8,6), Poslovanje turističnih podjetij in komunikacija (8,3). Najslabšo oceno (6,4) pa je prejela v kategoriji Okolje in podnebje, kjer lahko v nadaljnjih letih okrepi aktivnosti predvsem na področju podnebnih sprememb, merjenja ogljičnega odtisa in zmanjševanja rabe fosilnih goriv ter v sodelovanju z javnimi komunalnimi podjetji tudi na področju ravnanja z odpadnimi vodami in ravnanja z odpadki.

Katja Kralj, zeleni koordinator: »Zelena ekipa je z oceno zelo zadovoljna, saj je to tudi nagrada za vložen trud in delo pri izvedbi tega projekta. Prejeti zeleni znak nam bo še naprej vodilo za nadaljnji trajnostni razvoj. Zavedamo se, da so visoke ocene hkrati tudi odgovornost, da se ohranijo na tem nivoju in da se po možnosti v konkretnih primerih še izboljšajo. Destinacija bo v štirih mesecih od prejema ocene pripravila akcijski načrt za izboljšanje stanja na področjih, kjer so bile podane s strani ocenjevalcev pripombe in priporočila.«

Z vstopom v Zeleno shemo slovenskega turizma (ZSST) se je destinacija zavezala, da bo spodbujala trajnostno delovanje, združevala trajnostna prizadevanja ter promovirala lokalni značaj in zelene zgodbe. Pomemben element promocije lokalnega značaja in zelenih zgodb, je tudi spodbujanje ponudnikov za pridobitev znaka SLOVENIA GREEN, ki ga pridobijo turistični ponudniki na podlagi enega od mednarodnih okoljskih znakov, ki jih priznava ZSST (npr. Green Key, Ecolabel, EMAS, Green Globe, Bio Hotels, Travelife idr.), zato se je destinacija zavezala k izvajanju izobraževanj in usposabljanj s področja trajnostnega razvoja za turistične ponudnike. V destinaciji ima namreč kar 15 ponudnikov že vsaj enega od trajnostnih znakov: Hotel St. Daniel (Bio Hotels/Slovenia Green), Bistro Grad Štanjel, Gostilna Mahorčič, Mladinski hostel Pliskovica, Špacapanova hiša, Hiša Krasna, Tmbin's Barn, Grad Štanjel, Park Škocjanske jame (Green Key/Slovenia Green), Gostišče z namestitvami Risnik in Shamare' Resort and Spa (Ecolabel), Hotel Prunk (Travelife), Hiša posebne sorte, Grad Štanjel House, Hotel Maestoso (Green Key).

Eneja Ozbič Primc in Neža Bobnar slavili na turnirju Pokala Krasa 2025

Ervin Ozbič

Balinarska dvorana Darka Guština v Sežani je konec tedna sredi februarja gostila drugo izvedbo Mednarodnega turnirja Pokal Krasa v soorganizaciji Območne balinarske zveze Sežana in Balinarske zveze Slovenije za kategoriji fantov do 15 let ter deklet do 18 let, na katerem je v igri dvojic in štafetnem zbijanju nastopilo 40 mladih balinark in balinarjev iz reprezentanc Črne gore, Hrvaške, Slovenije, OBZ Postojna, OBZ Ljubljana in OBZ Sežana.

Slovenska reprezentanca je pod vodstvom Dejana Korena in Dejana Korošca osvojila kar tri prva mesta – z zmagama v igri dvojic in štafetnem zbijanju sta se izkazali mladinki Eneja Ozbič Primc iz sežanske Skale in Neža Bobnar, v igri dvojic pri dečkih pa so slavili Jakob Kobal, Anže Anton Trobec in Miha Hrenovec.

Iva Guštin, Veronika Vrabec in Lana Kavčič so za reprezentanco OBZ Sežana pri dekletih do 18 let v dvojicah osvojili drugo mesto ter v štafetnem zbijanju zasedle tretje mesto.

Ekipe iz naše regije:

- OBZ Sežana U-15: Valentin Zdauc, Matevž Šček, Žiga Žerjal
- Slovenija U-18: A: Eneja Ozbič Primc, Neža Bobnar
- OBZ Sežana U-18: Veronika Vrabec, Lana Kavčič, Iva Guštin

Plavanje s Poskokcem

Neja Semolič Žan Skok

Plavanje ni le koristna veščina, temveč tudi vir veselja, sprostitve in prijetnih vodnih doživetij. Pri Poskokcu se zavedamo, kako pomembno je, da se otroci v vodi počutijo varno in samozavestno, zato že vrsto let omogočamo, da z igro in zabavo osvojijo osnove plavanja, spoznavajo raznovrstne plavalne vsebine ali nadgradijo svoje plavalne veščine.

Naša srečanja potekajo ob sobotah zjutraj na bazenu v Ajdovščini, kjer se vsak otrok uči v homogenih skupinah in ob strokovni podpori izkušenih učiteljev plavanja. V prijetnem okolju bazena se otroci postopoma privajajo na vodo, spoznavajo pravilne tehnike plavanja in premagujejo morebitne strahove. Največji poudarek posvečamo temu, da je učenje zabavno in sproščeno, saj verjamemo, da je ravno pozitivna izkušnja ključ do uspeha.

Vsako leto se veselimo novih malih plavalcev, ki z vsakim zamahom pridobivajo samozavest. Ko z nasmehom in ponosom skočijo v vodo, vemo, da smo dosegli svoj cilj – otrokom približati veselje do gibanja v vodi.

Novi reševalni vozili za Zdravstveni dom Sežana

Tina Furlan ZD Sežana

Reševalna služba Zdravstvenega doma Sežana deluje na obsežnem območju štirih kraško-brkinskih občin z več kot 660 kvadratnimi kilometri površine. Za hitro in kakovostno zdravstveno oskrbo na terenu skrbi 20 usposobljenih reševalcev in diplomiranih zdravstvenih tehnikov.

V letu 2024 smo v reševalni službi opravili skoraj 1.400 nujnih interventnih voženj in prevozili skoraj 500 tisoč kilometrov. 55 % intervencij je bilo opravljenih s spremstvom zdravnika, 44 % pa so jih opravili reševalci sami. Na intervencijah smo izvedli šest oživljanj. Povprečni odzivni čas ekipe na intervencijo je bil petnajst minut.

V sklopu Zdravstvenega doma Sežana sta organizirana dva dežurna centra:

- Dežurni center Sežana deluje 24 ur na dan, vse dni v letu;
- Dežurni center Hrpelje deluje med konci tedna in prazniki od 8. do 20. ure.

V Zdravstvenem domu Sežana skrbimo za stalno posodabljanje voznega parka in vlaganje v opremo. Februarja 2025 smo prevzeli v uporabo novi reševalni vozili

tipa B VW Crafter 3.5t 4X2 dizel. Celotno investicijo v vozili je izvedel Zdravstveni doma Sežana.

V voznem parku imamo tako sedaj:

- dve reševalni vozili za nujne prevoze,
- štiri reševalna vozila za nenujne prevoze,
- kombi za izvajanje sanitetnih prevozov ter
- pet vozil za urgentne zdravnike.

Novi vozili bosta dodatno prispevali k izvajanju hitrih in uspešnih intervencij v kritičnih situacijah ter pri reševanju življenj naših pacientov. Zavedamo se, da je skrb za paciente na prvem mestu, zato se bomo še naprej trudili za nenehno izboljševanje naših storitev in opremljenosti, da bomo še kos izzivom sodobnega zdravstva. Po poklicu smo reševalci, naš cilj pa je pomagati ljudem v stiski. Najsrečnejši smo, ko nam uspe rešiti življenje.

Skupina za samopomoč bolnikov z rakom

Milena Pegan Fabjan

V pogovoru z bolnikom z rakom ali pa njegovimi svojci o strahovih in težavah pri zdravljenju vedno povem, da imamo v Društvu onkoloških bolnikov po naši državi 20 skupin za samopomoč bolnikov z rakom, v katere se lahko takoj vključijo. Potem vprašajo, kaj v njih delajo. Odgovor je preprost: Učimo se živeti z boleznijo rak.

Zdravljenje raka je že daleč preseglo zgolj medicinsko zdravljenje, ampak poteka tudi na področju psihosociale. Zdravljenje je dolgotrajno in lahko traja več let. Največkrat obsega kirurško, sistemsko in radiološko zdravljenje. V sistemski terapiji uporabljamo štiri skupine zdravil, in sicer klasične kemoterapevtike, hormonska, imunološka ter tarčna zdravila. Vse te skupine zdravil se zelo hitro razvijajo, tako da je na voljo dolga paleta zdravil.

Zdravljenje je zahtevno in usmerjeno na vrsto raka in stanje bolnika. Pri tem sodelujejo različni profili zdravnikov, od onkologa internista, radiologa, kirurga …, ki vedno konziliarno odločajo o posameznih fazah zdravljenja. Pri tem je zelo pomembno, da je bolnik v zdravljenju aktiven, sodelujoč, še zlasti, ko se pojavijo težave.

V Društvu imamo veliko strokovnih publikacij za skoraj vse vrste raka. Pomembno je, da se bolnik pouči o svojem raku: o vrsti,

stadiju in načinu zdravljenja. Le tako lahko aktivno sodeluje in se z zdravnikom pogovarja ter razrešuje svoje težave, pomisleke, strahove. Tako je zdravljenje uspešnejše. V skupinah o tem bolnika poučimo in podpiramo. Prav tako v skupini srečajo še druge bolnike, ki so v procesu zdravljenja ali pa so preboleli enakega ali podobnega raka, kar daje bolniku neverjeten pogum in samozavest ob spopadanju z boleznijo. V naši reviji Okno onkologi pišejo o novih zdravilih in novih načinih zdravljenja.

V skupinah veljajo načela zaupnosti – iskrenosti, da se bolniki razgovorijo in razbremenijo tesnobe in strahu.

Bolniki, ki so še delovno aktivni, se morajo naučiti urejati bolniško odsotnost, ki lahko traja več let. Težave se lahko pojavijo v službi, pojavijo se spremembe na delovnem mestu, novosti … Posebno težavo lahko predstavlja tudi vračanje v delovno okolje. Zaradi daljše bolniške odsotnosti so pogoste tudi finančne težave. Bolnik rabi zdravo prehrano, ta pa stane. Zanimajo ga tudi prehranska dopolnila. Ponudimo jim našo bogato knjigo o prehranskih dopolnilih. Veliko konkretnega, o vrstah in pripravi hrane, je vedno napisano v reviji Okno.

Naslednjo težavo predstavljajo odnosi v družini. Kako povedati otrokom, zlasti če so majhni. Mama se ne zmore toliko ukvarjati z njimi, težave pa lahko predstavljajo tudi pogoste odsotnosti. Doma bolnik nujno rabi sodelovanje in razumevanje, ker v določenih fazah terapije nima niti moči niti energije, da bi opravljal dela tako kot pred boleznijo. Ni vedno lepo, v skupinah slišimo srce parajoče zgodbe. Veliko je nerazumevanja, nepomoči in tudi razhodov.

Za zdravljenje je zelo pomembna psihična stabilnost bolnika. Če je ta uravnovešen, potem je vse lažje in uspešnejše, ker se zna in zmore spopadati s težavami. Tu je zelo pomemben glas drugih bolnikov v skupini, ki povedo, kako so sami doživljali zdravljenje, kdaj je bilo najhujše in kako so si takrat pomagali. Za večino bolnikov, ne pa za vse, je podpora v skupini dovolj. V tem primeru je potrebna pomoč strokovnjaka ali na Oddelku za psihoonkologijo na Onkološkem inštitutu, v zdravstvenih domovih ali v centrih za duševno zdravje.

Vsak bolnik se ob tej bolezni sreča s svojo minljivostjo, vrednotami in načinom razmišljanja, vero, duhovnostjo.

O vseh teh težavah se pogovarjamo na skupinskih srečanjih. V ospredju je vedno bolnik in njegove težave, povezane z boleznijo. Tukaj, med sebi enakimi, so sprejeti, slišani, razumljeni, varni. Tako se bolniki opolnomočijo v spopadu z boleznijo.

V Domu na Krasu veselo za slovenski kulturni praznik

Ludvika Foški arhiv Doma na Krasu

V Domu na Krasu v Dutovljah že vrsto let organiziramo prireditev slovenskem kulturnem prazniku. Tako je bilo tudi letos. Zbrali smo se 6. februarja 2025.

V avli Doma smo razstavili portrete pesnika Franceta Prešerna in ilustracije pesmi Povodni mož, ki so jih narisali uporabniki pod mentorstvom inštruktorice Julije Dragan. Na svojem panoju pa je portrete našega največjega pesnika razstavil Stanislav Barič.

Prireditev se je začela s predvajanjem Zdravljice v izvedbi Zorana Predina, nato pa je sledil kulturni program, v katerem so uporabniki prebrali po dve pesmi naših pesnikov, in sicer: Davor Turk – pesem V krčmi in Na dan Simona Gregorčiča; Boris Dagarin – Vetri v polju in Kraška jesen Srečka Kosovela ter Stanislava Kiseljak – zadnji

sonet iz Sonetnega venca in Dekletam Franceta Prešerna. Ker je bilo razpoloženje pravo, so na koncu vsi udeleženci, tako uporabniki kot zaposleni, ki so se dogodka udeležili v velikem številu, zapeli še tri slovenske ponarodele pesmi. Prireditev se je zaključila z veselim druženjem ob sladkarijah, čaju in kavi.

Pevci iz Venčka nastopili v Domu upokojencev

Drago Pirec

Moška pevska skupina kulturnega društva Venček iz Dutovelj je ob koncu lanskega leta dvakrat nastopila pred varovanci Doma upokojencev v Sežani. Prvi koncert je bil novembra, ponovno pa so se vrnili še pred božičem. Pripravili so druženje s petjem skladb, ki so jih varovanci prepevali v mladosti, zato so se s petjem pridružili skupini. V očeh varovancev je bilo neizmerno veselje ob prepevanju in spominjanju na prelepe čase njihove mladosti.

Izobraževanje in usposabljanje o veščini kraške suhozidne gradnje

Darja Kranjc in Karin Lavin Darja Kranjc

V Partnerstvu kraške suhozidne gradnje, ki deluje na Krasu na obeh strani meje, se zavzemamo za ohranjanje suhih zidov, na katerih temelji prepoznavnost kraške pokrajine.

Partnerstvo tudi v letošnjem letu organizira izobraževanje in usposabljanje o veščini kraške suhozidne gradnje za ohranjanje veščine, vpisane na Unescov reprezentativni seznam nesnovne dediščine človeštva.

K vpisu vabimo mlade in druge interesente s Krasa z obeh strani meje.

Udeleženci bodo glede na predhodno znanje in predispozicije v prihodnje lahko kot ljubitelji samostojno vzdrževali zložbe na svojih zemljiščih, kot pomočniki ali graditelji enostavnejših zložb bodo lahko nastopali tudi na trgu ali pa delovali kot specialisti, učitelji znanj kraške suhozidne gradnje, in s tem prispevali k ohranjanju identitete kraške krajine. Pridobili bodo temeljito teoretično in praktično znanje. Poleg možnosti vpisa v register nesnovne dediščine ob nadaljnjem doseganju vseh zahtevanih kriterijev in pridobitve enega od certifikatov Partnerstva, bodo pridobili del potrebnega znanja za certifikat nacionalne poklicne kvalifikacije.

Izobraževanje v izvedbi strokovnjakov obsega geologijo, zgodovinski pregled, tipologijo, tehniko, etiko, oblikovanje kraške kulturne krajine, rastline in živali, prostorsko zakonodajo, rokovanje z orodjem in varnost pri delu, graditev objektov, pedagogiko kulturne dediščine (skupaj 20 ur). Praktični del usposabljanja vodijo nosilci znanj in izvedenci kraške suhozidne gradnje (skupaj 50 ur).

Izobraževanje bo potekalo ob sobotah v aprilu, maju in juniju 2025 v RP Škocjanske jame, v Lipici in na poligonih suhozidne gradnje v Živem muzeju Krasa ter pred IRS Inkubator, d. o. o., v Sežani.

Termini: 12., 19. in 26. april, 10., 17., 24. in 31. maj , 7. in 14. junij.

Prijave sprejemamo do 24. marca 2025 na naslovu: karin.lavin.art@gmail.com.

Ob prijavi je nujno navesti:

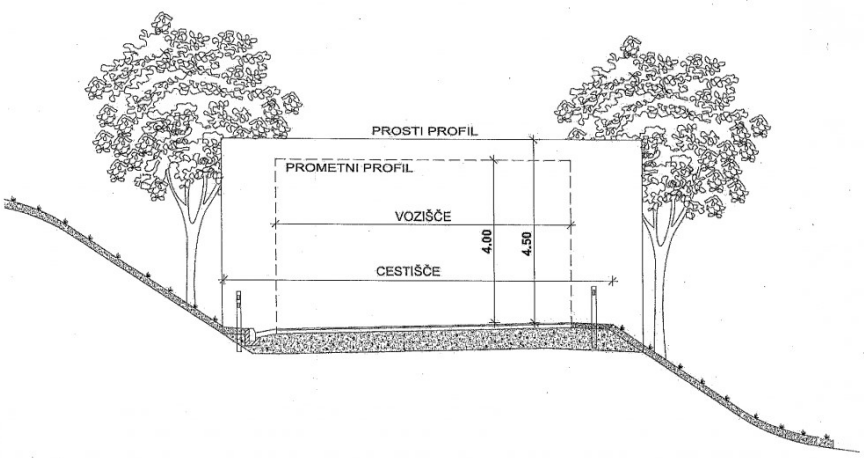
- naslov, poklic in letnico rojstva,
- koliko izkušenj imate s suhozidno gradnjo in
- če ste pripravljeni po izobraževanju sodelovati na akcijah Partnerstva kraške suhozidne gradnje: osveščanje javnosti, vodenje delavnic obnove in izobraževanj (za dejavnosti je predviden honorar razen ene akcije obnove za osveščanje javnosti vsako leto, ki je dobrodelne narave).

Praktični del usposabljanja o veščini: obnova podpornega zidu v Parku Škocjanske jame, 2024

Poziv občanom za ureditev vegetacije ob cestah

Medobčinski inšpektorat in redarstvo

Medobčinski inšpektorat in redarstvo občin Divača, Hrpelje - Kozina, Komen in Sežana poziva lastnike zemljišč in imetnike pravice uporabe zemljišča, da primerno uredijo vzdrževanje morebitne vegetacije, ki raste na njihovih zemljiščih ob meji na državne ali občinske ceste.

Preveč bujna vegetacija ob cestah velikokrat ne zagotavlja minimalnega polja vidljivosti oziroma prostega profila ceste za udeležence v prometu. Zakon o cestah lastnikom nalaga vzdrževanje in obrez vegetacije na obcestnih zemljiščih. Poleg vegetacije, kot so živa meja, drevesa, grmičevja, ki rastejo ob cestah, ni dovoljeno postavljati objektov, naprav in drugih predmetov ali storiti kar koli drugega,

kar bi oviralo preglednost cest, križišč ali cestnih priključkov.
V primeru ugotovljenih nepravilnosti inšpektorji izrečejo inšpekcijski ukrep in lastniku odredijo rok, v katerem mora odpraviti ugotovljene nepravilnosti, povezane s preglednim poljem oziroma prostim profilom ceste, na primer, da poreže previsoko in preširoko živo mejo. Če v roku ne izvrši izrečenega inšpekcijskega ukrepa in s tem ne vzpostavi zakonito stanje z zagotavljanjem preglednosti, uvede inšpektor izvršilni postopek z denarnim prisiljevanjem.

Lastniki ali imetniki pravice uporabe zemljišča lahko že sami poskrbijo za ureditev zasajene vegetacije na svojem zemljišču ob cesti in se tako izognejo inšpekcijskemu in prekrškovnemu postopku. Z ureditvijo vegetacije lastniki zemljišč prispevajo k večji preglednosti na cesti in posledično večji varnosti na cesti, zato je treba vegetacijo vzdrževati sproti celo leto.
Prvi odstavek 6. člena Zakona o cestah (Uradni list Republike Slovenije, št. 132/22, 140/22 – ZSDH-1A in 29/23; v nadaljevanju ZCes-2) določa: »Prepovedano je izvajati ali opustiti kakršna koli dela na javni cesti, na zemljiščih ali na objektih ob javni cesti, ki bi lahko škodovala cesti ali ogrožala, ovirala ali zmanjšala varnost prometa na njej.« Z globo 500 evrov se kaznuje za prekršek posameznik in globo 2000 evrov pravna oseba, ki ravna v nasprotju s prvim odstavkom 6. člena ZCes-2.
Prav tako je v Odloku o javnem redu in miru v Občini Sežana v 2. odstavku 9. člena določeno, da je treba poskrbeti za obrezovanje grmovnic, dreves in živih mej tako, da ne segajo čez mejo parcele na javno površino ali na drug način ogrožajo varnost občanov.

Kam z oblačili, obutvijo in odpadnim tekstilom?

Komunala Sežana, d. d.

Še uporabni tekstil, oblačila, obutev, modni dodatki …

Še uporabna oblačila in obutev odlagamo v posebne zabojnike za ločeno zbiranje uporabnega tekstila (oblačila, obutev …). To so lahko zabojniki podjetja Humana ali drugih prevzemnikov. Vedno pa je poudarek na 'še uporabni', kar pomeni, da je tekstil čist, ohranjen, ni raztrgan, primeren za ponovno uporabo, to je, da ga lahko obleče nekdo drug. Zabojniki za še uporabna oblačila so postavljeni na nekaterih ekoloških otokih v mestu Sežana: pri Kraškem vodovodu, za trgovino Mercator, na Ulici Ivana Turšiča 9, za trgovino Tehnikom (Kidričeva ulica), na Benčičevi ulici in Ulici Eme Starc.

Na Partizanski 15 v Sežani lahko še uporabna oblačila in obutev oddate tudi na izmenjevalnici Krožiišče, vsak prvi ponedeljek v mesecu od 9. do 12. ure in vsak tretji četrtek v mesecu od 15. do 18. ure.

Prav tako, lahko še uporabna oblačila in obutev oddate, podarite, odnesete v trgovine z rabljenimi oblačili, humanitarnim društvom …

Raztrgana, uničena oblačila, neprimerna za ponovno nošnjo, vključno z odpadnim tekstilom

Raztrgana, uničena oblačila, ki niso primerna za ponovno nošnjo, ter preostali odpadni tekstil sprejemamo na Centru za ravnanje z odpadki Sežana. Ta oblačila in tekstil pa so še vedno primerna za reciklažo oziroma predelavo. Da bodo ustrezna za predelavo, moramo upoštevati, da sem sodijo:

- vse vrste oblačil, ki morajo biti SUHA, ČISTA (ne blatna, plesniva, vlažna)
- hišni tekstil, kot npr. prevleke za vzglavniki in odeje, jogi rjuhe, brisače, kuhinjske krpe, prti ipd., ki morajo biti prav tako suhi in čisti.

Kateri tekstil pa lahko odložimo v domači zabojnik za ostanek komunalnih odpadkov?

V zabojnik za ostanek komunalnih odpadkov lahko odlagamo zgolj zamazan tekstil, raztrgano obutev, odslužene nogavice in spodnje perilo, dotrajana in potrgana pokrivala, pasove, šale, torbice, plišaste igrače …

Spletne goljufije

Policijska postaja Sežana

Spletne goljufije so ena najhitrejše rastočih oblik kriminalitete. Zaradi vse večje uporabe spleta in digitalnih storitev se število prijavljenih primerov spletnih goljufij vsako leto povečuje. Policija se sooča z izzivi, povezanimi s preprečevanjem, odkrivanjem in preiskovanjem teh kaznivih dejanj.

V letu 2024 je bilo na območju Policijske uprave Koper prijavljenih 190 primerov spletnih goljufij, kar je za 37 % več kot v letu 2023 (ko je bilo prijavljenih 118 spletnih goljufij) oziroma za 62 % več v primerjavi z letom 2022 (ko je bilo prijavljenih 71 spletnih goljufij).

Skupna prijavljena škoda v letu 2024 znaša 2.099.707 evrov (v letu 2023 je bila 2.237.048 evrov, v letu 2022 pa 1.716.077 evrov).

Na območju PU Koper so najpogosteje prijavljene oblike spletnih goljufij:

- Phishing: lažna e-sporočila ali spletne strani, ki poskušajo pridobiti občutljive podatke (npr. bančne podatke, gesla in druge osebne podatke).
- Lažne investicijske ponudbe: ponudbe za visoke donose z nizkimi tveganji, ki se izkažejo za goljufive sheme.
- Goljufija BEC (vrivanje v poslovno komunikacijo): storilci prestrežejo e-korespondenco podjetij ter v sklopu obstoječega ali novega posla (z identičnim e-naslovom podjetja) spremenijo številko bančnega računa, na katerega je potrebno nakazati denar.
- Prevare prek družbenih omrežij: goljufive ponudbe, lažna zbiranja sredstev, kraja identitet, romantične goljufije.
- Lažne spletne trgovine: ponarejene spletne strani, ki ponujajo poceni izdelke, vendar po nakazilu denarja izdelka ne dostavijo. Te goljufije so v upadu.

Spletne goljufije predstavljajo resno grožnjo za premoženje državljanov, zato opozarjamo:

- Po zaznavi spletne goljufije je potrebno nemudoma o tem obvestiti banko in nato čim prej s potrdili o bančnih transakcijah na najbližji policijski postaji naznaniti kaznivo dejanje.
- Pozorni morate biti na lažniva e-sporočila in povezave do lažnivih spletnih strani bank oziroma spletnih trgovcev (odsvetujemo torej, da do spletne banke dostopate prek povezave, ki jo prejmete v e-sporočilu).
- Storilci velikokrat poskušajo žrtev spletne goljufije še enkrat ogoljufati, ker računajo na njihovo ranljivost.

Pri obravnavi kaznivih dejanj goljufije sledi največkrat vodijo v tujino, od koder moramo v nadaljevanju tudi pridobivati podatke. Večina denarja oškodovancev gre preko tako imenovanih denarnih mul na različne bančne račune v tujino oziroma na račune kripto denarnic. Podatke moramo tako pridobivati s pomočjo odredbe sodišča, kjer smo pri podajanju pobude na tožilstvo vezani na kratke roke, predvsem glede na čas storitve kaznivega dejanja.

Ob tem poudarjamo, da morajo oškodovanci takoj podati prijavo na policijo in aktivno sodelovati z njo ter nuditi čim več informacij in dokumentacije, ki jo imajo ali lahko pridobijo sami.

Če obstaja sum na prevaro v spletni ali mobilni banki, je ključno, da banko obvestite čim prej. V primeru suma zlorabe v spletni banki se je priporočljivo takoj prijaviti v mobilno banko, saj lahko s tem prekinete morebitno sejo prevaranta v njej. Če pa sumite, da ste bili žrtev spletne bančne prevare, lahko reklamacijo ali sum neupravičene transakcije prijavite svojemu skrbniku ali osebno v poslovalnici. Pomembno je, da to storite čim prej.

Pomembno je vedeti tudi, da banke ali hranilnice nikoli ne zahtevajo, da bi stranke vnašale svoje prijavne podatke ali podatke o karticah v spletne povezave, poslane prek elektronskih ali SMS sporočil. To je lahko prvi znak prevare. Če dvomite v verodostojnost prejetega sporočila, ga raje preverite neposredno pri svoji banki ali hranilnici.

Prireditve na območju občine Sežana

Sobota, 8. 3 2025, ob 10.00
Lutkovno gledališče Ljubljana, **ZVERJAŠČEK,**
Kosovelov dom Sežana

Torek, 11. 3. 2025, ob 19.30
MOŠKA PAMET, komedija
Kosovelov dom Sežana

Sreda, 12. 3. 2025, ob 15.30
FILMŠULA: V MOJIH SANJAH RASE VSAKO NOČ DREVO, s pogovorom
Kosovelov dom Sežana

Četrtek, 13. 3 2025, ob 20.00
V TIŠINI ŽIVLJENJA, s pogovorom
Kosovelov dom Sežana

Sobota, 15. 3. 2025, ob 20.00
Špas teater: **POSLI POD KRINKO**
Kosovelov dom Sežana

Nedelja, 16. 3. 2025, ob 20.00
GREGOR RAVNIK, koncert
Kosovelov dom Sežana

Ponedeljek, 17. 3. 2025, ob 20.00
Ljubljansko mestno gledališče, **SOSEDJE**
Kosovelov dom Sežana

Torek, 18. 3. 2025, ob 9.30
drama **SAMOTA**
Kosovelov dom Sežana

Nedelja, 23. 3. 2025, ob 17.00
animirani filmi **CICIKINO: PEK BORIS IN PRIJATELJI,** s pogovorom
Kosovelov dom Sežana

Ponedeljek, 24. 3. 2025, ob 20.00
NIET, akustičen koncert
Kosovelov dom Sežana

Četrtek, 10. april 2025, ob 17.30 in 20.30
JANEZI, komedija
Kosovelov dom Sežana

Ponedeljek, 14. 4. 2025, ob 20.00
MOSTAR SEVDAH REUNION, koncert
Kosovelov dom Sežana

MALI KRAŠKI MARATON

NEDELJA, 23.3.2025

OBČINA SEŽANA

Biostile

GENERALI

Hervis SPORTS STORE ONLINE MOBILE

KLANČAR

LIPICA 1580

POLAR LISTENS TO YOUR BODY

MERRELL

MIZUNO

ENERVIT

YAMAS

www.kraskimaraton.si

Zavod Za Šport Turizem In Prosti Čas
www.sport-sezana.com